

Mindy Johansson ja Mira Korhonen

Vastuullisuuden eri näkökulmat vaatetusalan korkeakouluopetuksessa

Case: Metropolia Ammattikorkeakoulu

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Vestonomi (AMK)

Vaatetusalan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

Päivämäärä 17.11.2021

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Mindy Johansson ja Mira Korhonen
Otsikko:	Vastuullisuuden eri näkökulmat vaatetusalan korkeakouluopetuksessa - Case: Metropolia Ammattikorkeakoulu
Sivumäärä:	60 sivua + 4 liitettä
Aika:	17.11.2021
Tutkinto:	Vestonomi
Tutkinto-ohjelma:	Vaatetusalan koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	-
Ohjaaja(t):	Marja Amgwerd, Lehtori Essi Karell, Lehtori

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli tutkia vastuullisuuden opintojen ja opetuksen tilaa osana Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelmaa. Toimeksiantajana tässä opinnäytetyössä toimii Metropolia Ammattikorkeakoulu. Teemme opinnäytetyön osana SusTexEdu-hanketta, jonka rahoittajana toimii Nordplus Horisontal.

Työn tarkoituksena oli tutkia, millaista vastuullisuusopetus on ollut vanhan opetussuunnitelman mukaisessa opetuksessa, ja millaista se on verrattaessa uuteen opetussuunnitelmaan. Lisäksi että tarkastellaan näiden kahden opetussuunnitelman välisiä eroja sekä pohditaan mahdollisia kehityskohteita ja -ehdotuksia.

Tutkimus toteutettiin laadullisena tapaustutkimuksena. Aineistonkeruumenetelminä käytettiin muun muassa puolistrukturoitua teemahaastattelua ja opiskelijakyselyä. Lisäksi analysoitiin Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman vanhaa sekä uutta opetussuunnitelmaa.

Tämän tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että haastateltavat kokivat tärkeäksi vastuullisuuteen liittyvien opintojen integroinnin opintokokonaisuuteen sekä osaamistavoitteiden määrittämisen vastuullisuuden osa-alueilta. Opetussuunnitelmia verrattaessa sekä tarkasteltaessa selvisi, että vastuullisuusopetuksen määrä on huomattavassa nousussa uuden opetussuunnitelman johdosta, ja että kehityssuunta on vastuullisuuden opetuksen kannalta parempi. Kyselyssä selvisi opiskelijoiden epävarmuus omasta vastuullisuusosaamisesta ja huoli siitä, kuinka tämä heijastuu työelämässä ammatillisena epävarmuutena.

Avainsanat: Vastuullisuus, vaatetusala, opetussuunnitelma, vastuullisuusopetus.

Abstract

Author(s): Mindy Johansson and Mira Korhonen
Title: Different Perspectives on Sustainability in Higher Education in the Field of Fashion and Clothing.
Number of Pages: 60 pages + 4 appendices
Date: 17th of November 2021

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Fashion and Clothing
Specialisation option: -
Instructor(s): Marja Amgwerd, Lecturer
Essi Karell, Lecturer

The aim of this thesis was to research the state of sustainability related studies and teaching of the subject as part of the Bachelor's Degree Programme in Fashion and Clothing at Metropolia University of Applied Sciences. The client of this thesis is Metropolia University of Applied Sciences. The thesis contributes to SusSexEdu project funded by Nordplus Horizontal.

The purpose of the thesis was to study the previous state of sustainability related teaching according to the old curriculum and the current state, when compared with the new curriculum. In addition to looking at the differences between the two curricula, possible areas for development and proposals were being considered.

The study was conducted as a qualitative case study. The materials used for this study were a semi-structured thematic interview, a student survey and the old and new curricula of the Bachelor's Degree Programme in Fashion and Clothing at Metropolia University of Applied Sciences.

As a result of this research, it can be stated that the interviewees felt it was important to integrate sustainability studies into the study modules, as well as to set learning goals in the areas of sustainability. When comparing the curricula and observing them, it became clear that the amount of sustainability education is increasing significantly due to the new curriculum and that the development trend is better in terms of sustainability related education. The survey revealed students' uncertainty about their own sustainability knowledge and concerns of its reflection as professional uncertainty in working life.

Keywords: Sustainability, clothing industry, curriculum, sustainability studies

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Näkökulmia vastuullisuuteen	5
2.1 Vastuullisuus	5
2.2 Kestävä kehitys	5
2.3 Taloudellinen vastuu	6
2.4 Ympäristöllinen vastuu	6
2.5 Sosiaalinen vastuu	8
2.6 Hiilineutraalius ja hiilijalanjälki	8
2.7 Kiertotalous	9
3 Tutkimusmetodologia	11
3.1 Tutkimuskysymykset	12
3.2 Tutkimusmenetelmät	12
3.3 Tutkimusten toteutus	14
3.3.1 Opetussuunnitelman tutkiminen ja analyysi	14
3.3.2 Haastatteluiden toteutus ja analyysi	24
3.3.3 Kyselyn toteutus ja analyysi	26
4 Löydökset	28
4.1 Opetussuunnitelmasta tehdyt löydökset	28
4.2 Haastatteluista tehdyt löydökset	31
4.3 Kyselyssä tehdyt löydökset	38
5 Ammatillisen neuvottelukunnan näkökulma	46
6 Löydösten tulkinta	47
6.1 Opetussuunnitelmat	47
6.2 Haastattelu	49
6.3 Kysely	50
7 Yhteenveto ja loppupohdinta	52

7.1 Millainen on Metropolian vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuuteen liittyvien opintojen tila?	52
7.2 Millaisia vastuullisuusnäkökulmia Metropolian vaatetusalan opintoihin on tällä hetkellä sisällytetty, ja miten kyseiset näkökulmat tulevat esille opetuksessa?	53
7.3 Opinnäytetyöprosessi ja oman osaamisen arviointi	54
7.4 Jatkotutkimus ajatuksia	56
8 Lähteet ja liitteet	58

1 Johdanto

Vaikka vastuullisuus vaatetusalalla on ollut jo pitkään pinnalla, on se lähivuosina noussut entistä tärkeämmäksi asiaksi. Nykyään ei katsota, että vastuullisuus olisi pelkästään yritykselle eduksi, vaan se on menestymisen kannalta jopa välttämätöntä. (Levón n.d.)

Vaatetusalan sanotaan olevan teollisuuden aloista toiseksi saastuttavin (Friedman 2018). On arvioitu, että noin puolet tuotetusta pikamuodista hävitetään alle vuoden käytön jälkeen (Ellen MacArthur Foundation 2017). Kuitenkaan tarkkaa dataa tai luotettavaa tutkimustulosta vaateteollisuuden saastuttavuudesta ei ole (Nurmi 2021, 32). Esitetyt arviot vaateteollisuuden tuottamista kasvihuonepäästöistä vaihtelevat jopa kolmen ja kymmenen prosentin välillä. Tämä suuri ero tulosten välillä aiheuttaa ristiriitaa ja vähentää tuloksien uskottavuutta. Jotta alan toimijat saataisiin ottamaan vastuullisuus vakavasti ja korjauksia tehtäisiin parhaalla tavalla, on ensisijaisen tärkeää, että alan vaikutukset oikeasti tunnettaisiin. (Nurmi 2021, 33.)

Vastuullisuuteen voidaan ja pitää tarttua, sillä olemassa olevia ongelmia on syytä ennaltaehkäistä mahdollisimman tehokkaasti. Tietoisuus vastuullisuudesta on lisännyt markkinoille paljon uusia vastuullisia brändejä, ja kehittynyt teknologia on tuonut alalle uusia innovaatioita, materiaaleja ja ympäristöystävällisempiä tuotantomenetelmiä (Nurmi 2021, 71). Euroopan komissio julkaisi vuoden 2021 alussa tekstiilistrategian, jonka tarkoituksena on edesauttaa EU:ta ilmastoneutraaliin kiertotalouteen, jossa tuotteiden koko elinkaari suunnittelusta loppukäyttöön asti on kestävämpi. Strategialla pyritään varmistamaan, että COVID-19-kriisistä toipuminen olisi mahdollisimman kestävää tekstiiliteollisuudessa. (Euroopan komissio 2021.)

Suomen Tekstiili ja Muoti ry osallistui tekstiilistrategiaan tekemällä Suomelle raportin nimeltä *Hiilineutraali tekstiiliala -tiekartta* (Heino, Markkula, Saario, Sihvonen, Ylimäki, Kamaja, Mikkonen ja Mäki 2020), jossa avataan

ongelmakohtia ja annetaan ratkaisumenetelmiä hiilineutraalin tekstiilialan saavuttamiseksi. Tiekartta on julkisesti kaikille yrityksille luettavissa.

Vastuullisuuteen liittyy vaatimus läpinäkyvyydestä, riippumatta toimialasta ja tuotevalikoimasta. Tällaista läpinäkyvyyttä on esimerkiksi se, että kuluttajille ja sidosryhmille pystytään kertomaan yrityksen valmistamien ja markkinoimien tuotteiden koko tuotantoketjun kulku raaka-aineiden hankintavaiheesta alkaen. Yrityksen myös odotetaan tekevän niin oma-aloitteisesti. (Levón n.d.)

Edellä mainitut vastuullisuuskysymykset ja -ongelmat sekä alalle alati syntyvät uudet vaatimukset vastuullisempiin ratkaisuihin luovat alan koulutusten tarjoajille paineen vastata näihin tarpeisiin koulutuksessa. Koska alan osaajien osaamistarpeet muuttuvat alan kehityksen myötä, tulee muutoksia huomioida myös koulutuksessa.

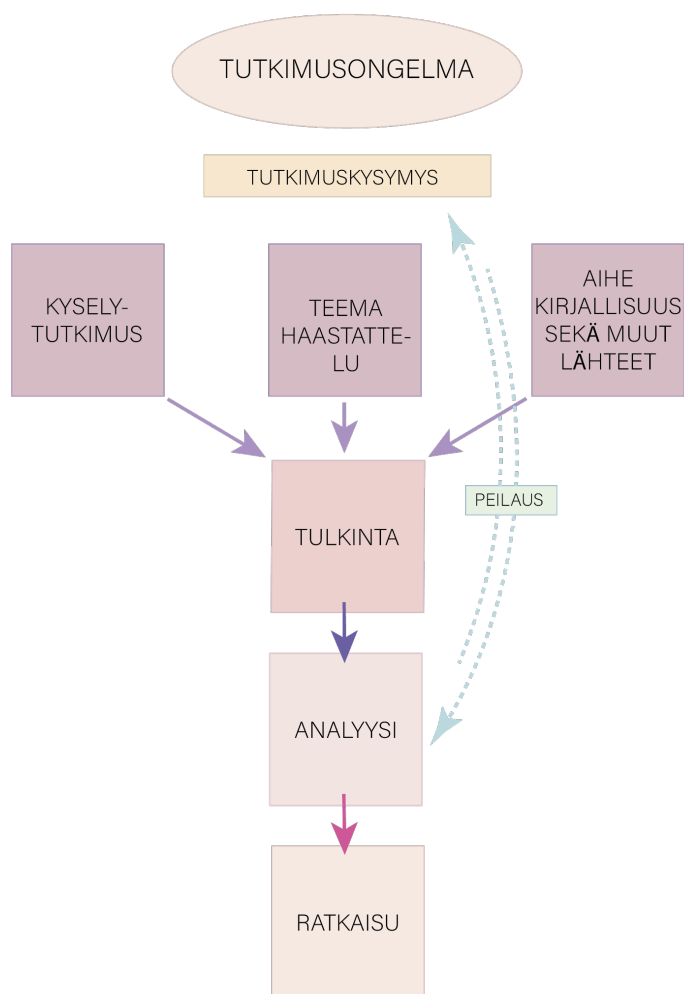
Tämä opinnäytetyö käsittelee vastuullisuutta osana vaatetusalan ammattikorkeakouluopintoja Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyö on selvitys siitä, millaisia vastuullisuusnäkökulmia Metropolian vaatetusalan opintoihin on tällä hetkellä sisällytetty ja miten kyseiset näkökulmat tulevat esille opetuksessa. Kerromme selvityksessä vastuullisuudesta ja sen eri osa-alueista. Pohdimme vastuullisuutta osana Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan vanhaa sekä uudistettua opetussuunnitelmaa ja mietimme, miten vastuullisuutta voitaisiin kehittää edelleen tiiviimmäksi osaksi opintoja. Otamme huomioon erilaiset näkökulmat toteuttaessamme muun muassa asiantuntijahaastatteluita Metropolia Ammattikorkeakoulun opettajien kanssa sekä suorittaessamme aihepiirin tuntemusta kartoittavaa kyselyä vaatetusalan eri vuosikurssien sekä jo valmistuneiden opiskelijoiden kesken.

Opinnäytetyö on tehty parityönä tiiviisti yhdessä ja olemme vuoroin auttaneet ja tulleet autetuiksi toistemme tahoilta. Erittelemme tässä kummankin vastuualueita opinnäytetyön sisällön puolesta. Tiivistelmän ja johdannon rakensimme yhdessä, ja tutkimusongelmaa ja tutkimuskysymyksiä kävimme yhdessä läpi. **Laadullista tutkimusotetta kartoitti Mindy Johansson ja**

tapaustutkimusta avasi Mira Korhonen. Vastuullisuuden kolmea pilaria avasi Mindy Johansson, kun taas hiilineutraaliudesta, kiertotaloudesta ja kestävästä kehityksestä kirjoitti Mira Korhonen. Opetussuunnitelman läpikäymisen teimme täysin yhteistyössä, haastatteluista oli vastuussa Mindy Johansson ja kyselystä vastuussa Mira Korhonen. Opetussuunnitelmien pohjalta tehtyjä löydöksiä kokosimme yhdessä. **Haastattelujen tulosten analyysiä johti Mindy Johansson. Mira Korhonen johdatteli opinnäytetyön kyselyssä esiin nousseiden tulosten analyysiä.** Lopullista yhteenvetoa ja analyysiä koko aineiston osalta teimme pääasiallisesti yhteistyössä.

Opinnäytetyön eteneminen on kuvattu alla olevaan kuvioon (kuvio 1). Tutkimuksessa lähdettiin liikkeelle tutkimusongelman ja kysymysten kartoittamisesta, jonka jälkeen pohdittiin sopivien tutkimusmenetelmien valintaa. Aineistoja tutkittiin menetelmiä hyödyksi käyttäen ja niistä tehtiin tulkintaa. Tämän jälkeen tulkintoja analysoitiin ja näitä tuloksia peilattiin tutkimuskysymyksiin. Lopuksi päädyttiin ratkaisuihin, jotka tässä opinnäytetyössä esitettiin yhteenvetona ja loppupohdintana.

Kuvio 1. Tämän opinnäytetyön visuaalinen prosessikaavio.

Tämä opinnäytetyö on toimeksi annettu osana Nordplus Horisontalin rahoittamaa hanketta *Nordic and Baltic Educational Roadmap for Sustainability in the Textile and Clothing Sector* (SusTexEdu). Kyseisessä hankkeessa selvitetään muun muassa tekstiilimateriaalien ja niiden kestävään valintaan vaadittavaa osaamista tekstiili- ja vaatetusalailla. Lisäksi hankkeessa selvitetään koulutuksen määrää ja laatua/sisältöä sekä sitä, miten se tukee työelämän tarpeita ja EU:n hiilineutraaliustavoitteita. Hankkeessa kartoitetaan kiertotalouden ja vastuullisuuden opetusta Ruotsin, Viron sekä Suomen korkeakouluissa. Tätä hanketta koordinoi Metropolia AMK.

2 Näkökulmia vastuullisuuteen

Vaikka termeinä *kestävyys* ja *vastuullisuus* ovat suomen kielessä usein käytössä lähes toistensa synonyymeinä, on termejä käytettäessä havaittavissa joitain vivahde-eroja. Miellämme sanan *kestävyys* viittaamaan jonkin asian fyysistä pysyvyyttä tai rasitteen sietokykyä, kun tarkoituksena on viitata jonkin asian kokonaisvaltaiseen tilaan tai tapaan. Käytämme siis tässä opinnäytetyössä sanaa *vastuullisuus*, sillä se kattaa meidän mielestämme jopa *kestävyyden* sisällensä. Vastuullinen toiminta luo puitteet *kestävyydelle*, ollen näin kahdesta termistä opinnäytetyötämme ajatellen sopivampi.

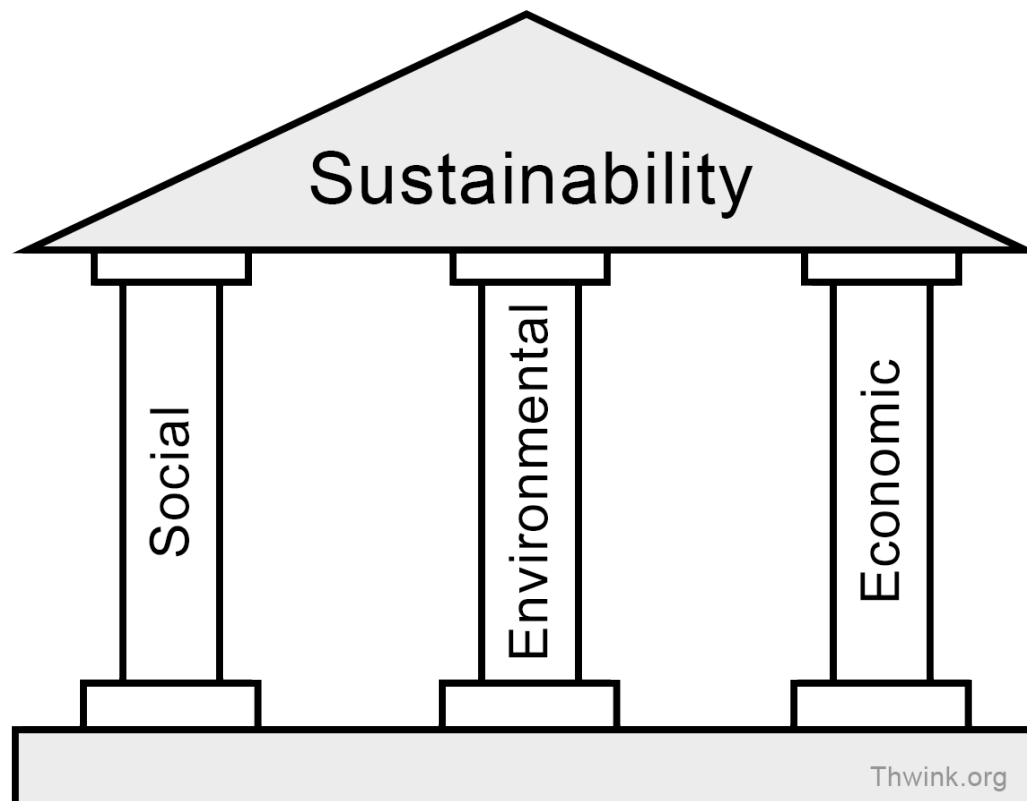
2.1 Vastuullisuus

Vastuullisuus on pyrkimystä parantaa ympäristön tilaa sekä edistää sosiaalista hyvinvointia (Jalas, Halme, Mäkinen & Joutsenvirta 2013, 115). Vastuullisuus voidaan jakaa kolmeen eri pilariin, jotka kannattelevat yhdessä vastuullisuutta käsitteenä. Nämä ovat taloudellinen vastuu, ympäristöllinen vastuu sekä sosiaalinen vastuu. (Chokshi 2017.) Alla oleva kuvio (kuvio 2) on apuna havainnollistamaan vastuullisuuden kolmea pilaria. Vastuullisuustyö on jatkuva prosessi (Lumme 2021, 4).

2.2 Kestävä kehitys

Kestävänä kehityksenä voidaan pitää niin paikallisesti, alueellisesti kuin myös maailmanlaajuisesti tapahtuvaa hallittua ja jatkuvaa yhteiskunnallista kehitystä tai muutosta, jossa tavoitteena on taata niin tuleville kuin nykyisille sukupolville hyvät mahdollisuudet elämään. Tähän pyritään ottamalla ihminen, talous ja ympäristö huomioon tasapuolisesti kaikessa toiminnassa ja päätösten teossa. (Ympäristöministeriö n.d.)

Perusajatuksena kestävässä kehityksessä on se, että luonnon kestävyys on ihmisen toimintaa määrittävä tekijä. Ekosysteemien toimivuuden sekä biologisen diversiteetin säilyttämisen on oltava edellytys ihmisen aineelliselle ja taloudelliselle toiminnalle. (Ympäristöministeriö n.d.)

Kuvio 2. Sustainability: Social, Environmental and Economic. Mallikuvio vastuullisuuden kolmesta pilarista, joita ovat sosiaalinen, ympäristöllinen sekä taloudellinen (Chokshi 2017).

2.3 Taloudellinen vastuu

Yrityksen toiminnassa syntyvien tulojen tasavertaisen jakautumisen takaaminen eri alueille ja sidosryhmille sekä sen johdonmukainen tarkasteleminen ovat osa taloudellista vastuuta. Yrityksen toimintaedellytysten tarkastelu pitkällä aikavälillä on myös osa yrityksen taloudellista vastuuta. (Jussila 2010.) Taloudellisen vastuun tavoitteena on kannustaa yrityksiä ja organisaatioita tarkkailemaan sekä noudattamaan vastuullisuuden suuntaviivoja tavanomaisten lakisääteisten vaatimusten ulkopuolella (Chokshi 2017).

2.4 Ympäristöllinen vastuu

Ympäristövastuu tarkastelee yritysten toiminnan kokonaisvaltaista vaikutusta ympäristöön. Yrityksen oman toiminnan lisäksi tarkastelussa ovat

yhteistyökumppanit, ja yritysten tuotteiden kokonaisvaltainen ympäristövaikutus koko niiden elinkaaren ajan. (Jussila 2010) Vastuullisen yritystoiminnan peruspilareita vaatetuslalla on materiaalien käyttö. Jotta materiaalien valinnassa oltaisiin mahdollisimman ympäristöystävällisiä, olisi ehdotonta ottaa huomioon materiaalien elinkaari sekä välttää uusiutumattomia ja ympäristölle haitallisia materiaaleja. Myös materiaalin käytön tehokkuus, esimerkiksi leikkuujätteen minimointi, on osa vastuullista toimintaa. (Suomen Tekstiili ja Muoti 2016.)

Vaatteiden valmistus on tänä päivänä usein sijoittunut hyvin kauas brändien pääkontoreista, joissa tuotesuunnittelu tapahtuu. Etäisyys vaikeuttaa virheiden välttämistä tuotannon suunnittelussa, mikä aiheuttaa tarpeetonta hävikkiä valmistuksessa. Vaatteiden valmistuksen lisääntynyt globalisaatio ja pirstoutuminen on tehnyt myös ympäristövaikutusten tarkan arvioinnin haastavaksi esimerkiksi raaka-aineiden hankinnan ja jalostuksen epävarmuuden vuoksi. Vaatteita kuljetetaan pääosin meriteitse konteissa, mutta yhä enemmän ajan säästämiseksi kuljetuksia tehdään lentorahdin kautta, erityisesti verkkokauppojen liiketoiminnassa. Lentorahdilla on huomattavasti suuremmat ympäristövaikutukset. (Niinimäki, Peters, Dahlbo, Perry, Rissanen 2020, 191)

Kustannuspaineet ja kilpailun taso vaateteollisuudessa ovat edelleen erittäin korkeat, mikä vaikeuttaa liiketoimintalogiikan muuttamista. (Niinimäki ym. 2020,198) Nykyinen niin kutsutun pikamuodin liiketoimintamalli perustuu jatkuvasti kasvavaan tuotantoon ja myyntiin, nopeaan valmistukseen, tuotteiden alhaiseen laatuun ja tuotteiden lyhyisiin elinkaariin, jotka voivat johtaa kestävämpään kulutukseen, huomattaviin jätemääriin ja laajoihin ympäristövaikutuksiin. Näin ollen sekä tuotantoprosesseja että kulutusasetteita pikamuotiin liittyen olisi muutettava, jotta näihin saataisiin aikaan muutoksia. (Niinimäki, ym. 2020, 195)

2.5 Sosiaalinen vastuu

Ensisijaisesti sosiaalinen vastuu käsittelee henkilöstön työhyvinvointia sekä siihen liittyviä osa-alueita (Jussila 2010, 98). Näihin osa-alueisiin kuuluvat muun muassa työntekijöiden työturvallisuus, fyysinen ja psyykinen hyvinvointi (Könnölä ja Rinne 2001, 72), koulutus, palkkaus, työntekijöiden oikeudet, sekä tasa-arvo ja monimuotoisuus (Jussila 2010, 98). Sosiaalisen vastuullisuuden tarkoituksena on taata työntekijöille ja eri toimijoille perusresurssien saatavuus kenenkään elämän laadusta tinkimättä. Sosiaalista vastuuta on ihmisten kouluttaminen ja heidän kannustamisensa ympäristön kestävyuden kehittämiseen sekä heidän tietoisuutensa lisääminen muun muassa ympäristönsuojelusta (Chokshi 2017).

Vaateala on edelleen työvoimavaltaisimpien toimialojen joukossa teknologian ja työelämän käytäntöjen edistymisestä huolimatta (ILO n.d.). Tämän päivän vaateteollisuudella on myös monia negatiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Useat työntekijät toimivat epäturvallisissa työympäristöissä vaarallisten prosessien ja tuotannossa käytettävien terveydelle haitallisten kemikaalien vuoksi. Korkeilla kustannuksilla ja aikapaineella on usein vaikutusta toimitusketjun kaikissa osissa, mikä voi johtaa siihen, että työntekijät kärsivät huonoista työoloista pitkien työpäivien ja alhaisen palkan vuoksi. Joissakin tapauksissa on jopa näyttöä nykyaikaisesta orjuudesta ja lapsityövoimasta. (Ellen MacArthur Foundation, 21.)

2.6 Hiilineutraalius ja hiilijalanjälki

Hiilijalanjäljeksi voidaan määritellä ihmisten toiminnasta johtuvat ilmastopäästöt. (Sitra n.d.) Hiilineutraaliudella taas tarkoitetaan sitä, että tuotettuja hiilidioksidipäästöjä on vain sellainen määrä, että niiden sitominen ilmakehästä hiilinieluihin on mahdollista. Hiilinieluja luonnossa ovat muun muassa valtameret, metsät sekä maaperä. Jotta saavutetaan hiilineutraalius eli nollapäästöt, on maailman kaikki kasvihuonepäästöt pystyttävä taltioimaan esimerkiksi juuri hiilinieluihin. (Euroopan parlamentti, 2021.)

Suomen Tekstiili ja Muoti ry (2020) kertoo raportissaan *Hiilineutraali tekstiiliala -tiekartta* (Heino ym. 2020), että Suomen hiilijalanjälki on maltillinen. Raportissa todetaan myös Suomella olevan hyvät mahdollisuudet hiilineutraaliuteen jo vuonna 2035, jos koko yhteiskunta on valmis sitoutumaan tämän toteutukseen. Nurmi (2021) kuitenkin tarkentaa, että laskelmista puuttuu kokonaan suomalaisten ja Suomessa toimivien yritysten ulkomailla tapahtuva tuotanto, joista on arvioitu tulevan noin 70 prosenttia vaatteiden päästöistä. Suomen Tekstiili ja Muoti ry jatkaa tiekartan työstöä niin, että se tulevaisuudessa kattaisi suomalaisyritysten koko globaalin toimintaketjun. (Levón n.d.)

Uusien ratkaisujen kehittäminen ilmastopäästöjen vähentämiseksi on kuitenkin aktiivista tekstiilialalla. Suomen Tekstiili ja Muoti ry:n (2020) julkaisemassa *Hiilineutraali tekstiiliala -tiekartta* raportissa annetaan myös suoraan ratkaisuja Suomen tekstiilialan hiilineutraaliuteen (Heino ym. 2020.) Näitä ratkaisuja ovat esimerkiksi ekologisemmat energianlähteet, kuten polttoaineen vaihto fossiilisesta uusiutuvaan, sekä täysin päästöttömät vaihtoehdot sähkölle ja lämmölle. Tuotannossa ja palveluissa pääosin käytetty maakaasu voidaan korvata biokaasulla, jolloin kasvihuonepäästöjä ei enää syntyisi kaasun käytöstä. (Heino ym. 2020.) Myös taloudelliset tuet auttaisivat tekstiili- ja muotialalla toimivien yritysten muutoksien vauhdittamista. Tuilla voitaisiin auttaa esimerkiksi uusiin liiketoimintamalleihin siirtymistä, ympäristöystävällisten ratkaisujen kehittämistä, tekstiilien kierrätystä, sekä uusien kumppanuuksien luomista. (Kamaja 2020.)

2.7 Kiertotalous

Kiertotalous on malli kulutukselle ja tuotannolle. Euroopan parlamentin (2020) mukaan tässä mallissa pyritään siihen, että jo olemassa olevat tuotteet sekä materiaalit pyritään uudelleen käyttämään ja hyödyntämään niin pitkälle kuin mahdollista. Tuotteiden ja erilaisten materiaalien käyttöikää pyritään pidentämään muun muassa vuokraamalla, lainaamalla, uudelleenkäyttämällä, mahdollisesti korjaamalla ja kunnostamalla sekä tietenkin kierrättämällä

materiaaleja. Tuotteen tullessa käyttöikänsä loppuun tavoitteena on valjastaa siinä olevat materiaalit uudelleen hyötykäyttöön tuottaen jollekin toiselle tuotteelle uutta arvoa. Kiertotaloudessa pyrkimyksenä on tuoda syntyvän jätteen määrä mahdollisimman alas ja pieneksi. (Euroopan parlamentti 2020.)

Vaatetus- ja tekstiilialalla tekstiilien toimivassa kiertotalousmallissa on maailmanlaajuisesti suuri potentiaali. Tekstiilit ovat ominaisuuksiensa ansiosta soveltuvia moniin eri käyttötarkoituksiin. Vanhoja materiaaleja voidaan uusiokäyttää toisenlaisten tuotteiden tekemiseen, tai materiaaleissa olevia kuituja voidaan pyrkiä kierrättämään ja tuottaa uusia raaka-aineita erilaisia menetelmiä avuksi käyttäen. (Suomen Tekstiili ja Muoti ry, n.d.)

Vuosittain noin 70 miljoonaa kiloa tekstiiliä poistetaan Suomessa käytöstä (Suomen Tekstiili ja Muoti ry, n.d.). Tästä suuri osa on niin sanottuja poistotekstiilejä, joita syntyy kuluttajilta. Vain pieni osa kierrätetään. Suomessa syntyvistä poistotekstiileistä noin 80 % käytetään hyödyksi energian tuotannossa. Vuoteen 2025 mennessä EU:n jätedirektiivin mukaan EU-alueilla tulee pakolliseksi järjestää tekstiilien erilliskeräys. Suomessa erilliskeräyksen aloittamisen mahdollisuutta jo ennen annettua määräaika on selvitetty. Poistotekstiileille tulee kuitenkin olla keräämisen lisäksi toimivat käsittelyprosessit ja prosesseissa syntyville materiaaleille tulee olla tiedossa, kuka niitä tulee teollisen mittakaavan tasolla hyödyntämään. (Suomen Tekstiili ja Muoti ry, n.d.)

Murroksessa elävä muoti- ja tekstiiliala etsii koko ajan kaikkialta uusia, kestäviä vaihtoehtoja ja ratkaisuja. Suomessa monet yritykset ovat jo jonkin aikaa panostaneet tuotteidensa laatuun sekä niissä käytettäviin kestäviin materiaaleihin. Suomessa syntyy monia uusia merkittäviä innovaatioita tekstiilialalla ja meiltä löytyy ammattitaitoista osaamista ja innokkuutta tekstiilialan kiertotalouden asettamien haasteiden ratkaisemiseen. (Suomen Tekstiili ja Muoti ry, n.d.)

Kuvio 3. Suomen Tekstiili & Muodin malli vaateteollisuuden kiertotaloudesta. (Suomen Tekstiili ja Muoti ry, n.d.)

Kuten edellä ilmenee, on vaatetus- ja tekstiilialalla paljon vastuullisuuden eri näkökulmiin ja ongelmiin liittyviä haasteita. Ala on murroksessa ja se muuttuu koko ajan minkä vuoksi sen sisällä tapahtuvaa innovointia ja kehitystä tulee huomioida ja aktiivisesti ottaa osaksi koulutusta. Tämän vuoksi alan koulutusta olisi myös tärkeä tutkia, jotta tulevaisuuden osaajilla ja alan ammattilaisilla olisi oikeat eväät ja työvälineet tarttua ongelmiin sekä kehityskohteisiin ja löytää niihin ratkaisuja.

3 Tutkimusmetodologia

Tässä kappaleessa esittelemme tutkimuksemme keskeiset tutkimuskysymykset sekä mukaan valikoituneet tutkimusmenetelmät. Kerromme myös siitä, kuinka lähdimme toteuttamaan tutkimusta ja avaamme

yksityiskohtaisesti eri aineistojen tutkimusprosessia sekä sitä, miten analysoimme aineistoja.

3.1 Tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tavoite oli saada aikaan käsitys siitä, mikä on Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuutta käsittelevien opintojen tila. Vaatetusalan tutkinto-ohjelman opinnoissa käydään läpi laajasti alan eri osa-alueita ja näillä kaikilla vastuullisuus ja siihen liittyvät kysymykset ilmenevät eri tavoin. Vastuullisuutta käsitellään opinnoissa eri näkökulmista ja erilaisin lähestymistavoin. Opiskelija tarkastelee kursseja usein kurssisisältöjä sekä osaamistavoitteita läpikäyden, joten tutkimme myös sitä, miten vastuullisuus tuodaan niissä esille. Halusimme tutkimuksessa selvittää sitä, kuinka vastuullisuus ja sen eri näkökulmat ilmenevät osana opintoja. Tässä opinnäytetyössä pyritään löytämään seuraaviin tutkimuskysymyksiin vastaus:

1. Millainen on Metropolian vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuuteen liittyvien opintojen tila?
2. Millaisia vastuullisuusnäkökulmia Metropolian vaatetusalan opintoihin on tällä hetkellä sisällytetty, ja miten kyseiset näkökulmat tulevat esille opetuksessa?

3.2 Tutkimusmenetelmät

Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus on lähtökohtaisesti pyrkimystä kuvata todellista elämää, jossa todellisuus on moninaista (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2018, 161) Koska tutkimuksemme päämääränä ja tavoitteena on tutkia tutkimusaihetta, joka perustuu todellisen ilmiön (vastuullisuuden ilmenemistä vaatetusalan opinnoissa Metropolia Ammattikorkeakoulussa) kuvaamiseen ja ymmärtämiseen kokonaisuudessaan, on laadullinen tutkimus lähtökohtana paikallaan. Koska opinnäytetyössä tutkittiin vastuullisuutta vaatetusalan opinnoissa monesta eri näkökulmasta, antaa laadullinen tutkimus kokonaisvaltaiselle tutkimukselle parhaat lähtökohdat (Hirsijärvi ym. 2018, 161.) Laadulliselle tutkimukselle tavanomaisin tavoin tässä

opinnäytetyössä käytettiin aineistoina muun muassa tekstejä ja tietokirjallisuutta, joita tutkimme ja analysoimme. Myös yksilöllisten haastattelujen tuloksia on hyödynnetty tiedonkeruun välineenä. Lisäksi tiedonkeruuseen valitut henkilöt valittiin perustellusti tutkimuksen päämäärä mielessä. (Hirsjärvi ym. 2018, 164.)

Case- eli tapaustutkimus on yksi laadullisen tutkimuksen tutkimusstrategioista. Sen lähtökohtana ja tutkimuskohteena on ajankohtainen ilmiö. Lähtökohtainen ajatus tapaustutkimuksessa on se, että johonkin yhteen tai useampaan ajankohtaiseen ilmiöön halutaan muodostaa kattava ymmärrys. (Kananen 2013, 54.) Tapaustutkimus sopi tähän opinnäytetyöhön, sillä tarkoituksena oli kartoittaa yhden korkeakoulun tutkinto-ohjelman, eli Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman, opetussuunnitelman sisältöä vastuullisuuden näkökulmasta. Koska hyödynsimme monia tietolähteitä ja pyrimme syvälliseen sekä kokonaisvaltaiseen eli holistiseen tutkimukseen, tapaustutkimus tarjosi meille parhaat lähtökohdat. (Kananen 2013, 28.) Tapaustutkimus sopi tutkimusstrategiana erinomaisesti tähän opinnäytetyöhön, sillä tutkimuksen kohteena on instituutio eli Metropolia Ammattikorkeakoulu sekä tutkimme jonkin asian tilaa, eli tässä tapauksessa vastuullisuuteen liittyvää opetusta vaatetusalan tutkinto-ohjelmassa Metropoliasa. Tutkimuksen tavoitteena oli saada kattava ja selkeä ymmärrys Metropolian vaatetusalan vastuullisuuteen liittyvien opintojen tilasta.

Yhtenä tiedonkeruumenetelmänä käytimme asiantuntijoille ja opettajille suunnattua puolistrukturoitua haastattelumenetelmää eli teemahaastattelua (Hirsjärvi & Hurme 2011, 47). Teemahaastattelu on yleinen työväline tutkittavaan ilmiöön liittyvää aineistoa kerätessä (Kananen 2013, 93). Tämän lisäksi teemahaastattelu tarjosi tapaustutkimukselle määrällisesti paljon tutkittavaa aineistoa. Teemahaastattelulle ominaista on, että aihepiirit, eli teema-alueet, on määrätty etukäteen (Valli & Aaltola 2015, 29). Tämä menetelmä takaa sen, että asiantuntijoiden sekä opettajien omat ajatukset aiheesta pääsevät vapaasti esille kysymyksen ja lähtökohdan pysyessä silti kaikille haastateltaville samana. Menetelmän suurimmiksi eduiksi voidaan laskea muun muassa se, että tutkimuksen aiheen ja kysymysten tiedetään

tuottavan monenlaisia mielipiteitä ja useita erilaisia vastauksia. Lisäksi toivoimme haastattelun tuottavan olemassa olevaa tietoa syventäviä vastauksia. (Hirsjärvi & Hurme, 2011, 35.) Vastausten suunnan rajaamisen estämiseksi ja syventävien ajatusten esille tuomiseksi puolistrukturoitu haastattelumenetelmä oli näin ollen paras tätä opinnäytetyötä sen lähtökohtia ja päämääriä tarkasteltaessa.

3.3 Tutkimusten toteutus

Tässä kappaleessa ja sen alaotsikoissa käsittelemme aineistojamme ja avaamme yksityiskohtaisesti sitä, miten olemme menelleet niiden tutkimisessa ja millä tavoin päädyimme analysoimaan aineistoja.

3.3.1 Opetussuunnitelman tutkiminen ja analyysi

Tässä osiossa käsittelemme Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan vanhaa (2017–2019) sekä uudistettua (2020-) opetussuunnitelmaa ja käymme läpi niiden sisältämiä kursseja ja selvennämme sitä, millä tavalla päädyimme tekemään erottelua eri kurssien välillä. Olemme käyttäneet opetussuunnitelmien läpikäymisessä hyödyksi Metropolian verkkosivuilla osioita Metropolia-opetussuunnitelmat, vaatetusala syksy 2021 sekä syksy 2017. Myös liitteisiin 3 sekä 4 kokoamamme kurssit, kurssisisällöt ja osaamistavoitteet on haettu kyseisiä sivuja hyödyntäen. (Metropolia, n.d.)

Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman opintosuunnitelmat koostuvat 240 opintopisteestä. Vanhan opetussuunnitelman rakenne on seuraava. Pakollisia kursseja on 26 ja niistä muodostuu yhteensä 135 opintopistettä. Vaihtoehtoisia ammattiopintoja on 12, joista valitaan 25 opintopisteen verran kursseja. Vapaavalintaisia kursseja on valittava 15 opintopisteen verran, joista 10 opintopistettä tulee innovaatioprojektista. Työharjoittelusta muodostuu 30 opintopistettä. Opinnäytetyöstä muodostuu 15 opintopistettä.

Uuden opintosuunnitelma mukainen rakenne on seuraava. Pakollisia kursseja on 30 ja niistä muodostuu yhteensä 155 opintopistettä. Vaihtoehtoisia

ammattiopintoja on 15, joista valitaan 25 opintopisteen verran kursseja. Vapaavalintaisia opintoja on valittava 15 opintopisteen verran, työharjoittelusta tulee 30 opintopistettä ja opinnäytetyöstä 15 opintopistettä.

Aloitimme tutkimuksemme opetussuunnitelmien kohdalla siten, että kävimme silmämääräisesti läpi sekä uuden että vanhan opetussuunnitelman kurssitarjontaa. Tämän jälkeen pohdimme yhdessä, miten voisimme mahdollisimman selkeästi nostaa esille ne kurssit, joissa opetetaan tai käydään kattavasti läpi vastuullisuutta. Tulimme siihen tulokseen, että avainsanoja hyödyntäen saisimme rajattua pois ne kurssit, joissa vastuullisuutta ei suoranaisesti käsitellä tai joissa aihepiiri keskittyy esimerkiksi jonkin perustaidon opetteluun. Pohdimme, mitkä avainsanat olisivat tarkoitusperiimme sopivia. Peilasimme luvussa 2 avaamiimme käsitteitä ja valitsimme tämän jälkeen yhdessä mielestämme olennaisimmat sanat ja käsitteet avainsanoiksi.

Avainsanoiksi muodostuivat seuraavat käsitteet ja sanat:

Vastuullisuus, kiertotalous, ekologisuus, eettisyys, kestävä kehitys, ekotehokkuus, kierrätys.

Kun olimme määritelleet avainsanat, lähdimme yhdessä lukemaan kurssin sisältöjä ja osaamistavoitteita samalla poimien opetussuunnitelmasta ne kurssit, joissa avainsanoja esiintyi. Kokosimme sitten valitut kurssit taulukkoon (liite 3 sekä liite 4) ja merkkasimme kurssisisällöistä sekä osaamistavoitteissa mainitut avainsanat lihavoiden sekä korostaen niitä vihreällä värillä.

Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, ettei avainsanoja ole tarpeeksi. Huomasimme, ettei avainsanoista löytynyt esimerkiksi taloudellisen vastuullisuuden näkökulmasta yhtäkään sanaa. Myös muita tärkeitä vastuullisuuteen liittyviä käsitteitä jäi huomioimatta, kuten standardit ja sertifikaatit, jotka ovat hyvin oleellinen osa vastuullisuutta vaatetusalalla. Jottei läpikäynti olisi jäänyt liian kapeaksi avainsanojen suppeuden takia, päätimme ottaa mukaan lisää avainsanoja, jotka huomioivat tarkemmin koko tuotantoketjun materiaalin valinnasta loppukäyttöön asti. Pohdimme, mitkä

avainsanat olisivat hyviä ja käytimme hyväksemme jälleen luvussa 4 avaamiemme termejä ja lähdimme sitä kautta laajentamaan avainsanojamme.

Uusiksi avainsanoiksi muodostuivat siten seuraavat käsitteet ja sanat:

Ympäristöllinen vastuu, taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu, hiilineutraalius, läpinäkyvyys, sertifikaatit, standardit, työhyvinvointi, työlainsäädäntö, sopimukset, työolot, toimitusketjun hallinta, turvallisuus, testaus, elinkaari, laadunhallinta, materiaalit, valmistusmenetelmät ja prosessit, ergonomia, kuidut, kulttuuri sekä zero waste.

Kun olimme muodostaneet uudet avainsanat, ryhdyimme jälleen tarkastelemaan molempien opetussuunnitelmien kurssien sisältöjä sekä osaamistavoitteita avainsanoja etsien. Kokosimme nämä uusien avainsanojen tuomat kurssit myös taulukoihin (liite 3 sekä liite 4) ja lihavoimme esiintyvät avainsanat kurssin sisällöistä sekä osaamistavoitteista ja korostimme näitä avainsanoja keltaisella värillä.

Huomasimme, että mukaan valikoituneiden kurssien määrä oli suuri. Ensimmäisen sekä toisen kierroksen avainsanojen ilmenemisen myötä vanhasta opetussuunnitelmasta nousi esille 12 kurssia ja uudesta opetussuunnitelmasta nousi esille 21 kurssia. Kohtasimme uudenlaisen ongelman. Siinä, missä ensimmäisen kierroksen avainsanojen jälkeen pelkäsimme otannan olevan liian pieni, nyt vaarana oli, että otanta olisi liian suuri. Aiheellisena huolenamme oli se, että osa kursseista pääsisi mukaan tutkimukseen vain koska sen kurssisisällössä tai osaamistavoitteessa mainittiin avainsana ilman, että avainsanaa todella käsiteltäisiin vastuullisuuden näkökulmasta. Esimerkiksi avainsana *materiaali* mainittiin usean eri kurssin kurssisisällössä sekä osaamistavoitteessa, mutta lukiessamme näitä molempia tietyn kurssin kontekstissa ei voitu tehdä johtopäätöstä tai olettamusta, että kurssilla käsiteltäisiin avainsanaa juuri vastuullisuuden näkökulmasta.

Pohdittuamme tätä ongelmaa yhdessä tulimme siihen päätökseen, että avainsanojen jälkeen taulukkoon (liite 3 ja liite 4) kootut kurssit oli vielä käytävä

läpi tarkemmin. Ryhdyimme yhdessä käymään kurssija jälleen läpi. Otimme tässä kohtaa ikään kuin kurssija tarkastelevan opiskelijan roolin ja tarkastelimme sisältöjä ja tavoitteita sekä korostamiamme avainsanoja opiskelijan silmin. Luimme ääneen jokaisen kurssin kurssisisällön ja osaamistavoitteet sekä mietimme tarkkaan, voiko kyseisen kurssin tavoitteiden ja/tai sisällön perusteella opiskelija tehdä johtopäätöksen tai olettamuksen, että kurssilla käydään muun muassa avainsanoja tai muita aiheita läpi nimenomaan vastuullisuuden näkökulmasta. Jouduimme käyttämään tätä läpikäyntiä tehdessämme omia opiskelijakokemuksiamme hyödyksi sekä tutkimaan kurssija ja niiden sisältöjä niiden annetussa kontekstissa.

Tehtyämme tämän läpikäynnin saatoimme nostaa esille vanhasta opetussuunnitelmasta yhteensä 3 kurssia, jotka käsittelevät vastuullisuutta ja uudesta opetussuunnitelmasta yhteensä 9 kurssia, jotka käsittelevät vastuullisuutta. Kokosimme nämä kurssit opetussuunnitelmien mukaisesti uusiin taulukoihin, jotka ovat alla nähtävissä ja korostimme taulukoissa alleviivaamalla niitä kohtia, joita lukiessa opiskelija voi tehdä johtopäätöksen ja olettamuksen siitä, että vastuullisuutta käsitellään.

Alla olevaan taulukkoon on listattu vanhan (2017–2019) opetussuunnitelman kurssitarjonnasta poimitut vastuullisuutta käsittelevät kurssit.

Kurssi:	Opintojakson sisältö:	Osaamistavoitteet. Opintojakson jälkeen opiskelija:
Ekotehokkuus ja eettisyys vaatealalla KF00B00P	Tuotteen valmistusprosessien, käytön ja hävityksen ympäristövaikutukset . Elinkaarianalyysi. Ympäristömerkit ja materiaalien kierrätys. Inhimillinen globalisaatio vaatealan kannalta, esimerkiksi alihankinta tehtaiden työolot, lapsityövoiman käyttö ja pakkotyö.	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vaateen ja sen materiaalien vaikutuksen ympäristöön koko elinkaaren aikana. • hahmottaa tuotannon ulkoistamiseen liittyviä erilaisia eettisiä kysymyksiä. • käyttää ja tulkita erilaisia yhteiskuntavastuuseen liittyviä standardeja ja järjestelmiä.

<p>Projektien organi- sointi ja laadunhal- linta KF00BN72</p>	<p>Organisaation toiminta. Projektitoiminta. <u>Laatujärjestelmät ja -standardit.</u> Johtamisen ja esimiestyön periaatteet. Työ<u>lainsäädäntö.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • <u>organisaation</u> <u>toimintaperiaatteita.</u> • <u>projektitoiminnan perusasiat.</u> • laadunhallinnan <u>toimintaperiaatteita.</u>
<p>Kuitu- materiaalit ja kangas- rakenteet KF00BM60</p>	<p>Eri kuituryhmät ja niiden vaikutus materiaalien ominaisuuksiin. <u>Eri</u> kuitumateriaalit. valmistus, ominaisuudet ja <u>käyttö.</u> Lankojen ja kankaiden valmistusprosessi ja niiden vaikutus valmiissa tuotteessa. Kangasrakenteet. Kangasanalyysi ja sidosten tutkiminen. Lisätarvikkeet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri kuidut. • oppii valitsemaan eri käyttötarkoituksiin sopivat kuitumateriaalit. • ymmärtää kuitujen jatkojalostuksen langoiksi ja kankaiksi. • erottaa eri kangasrakenteet ja ymmärtää niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksiin. • ymmärtää sidoksen vaikutuksen kankaan ominaisuuksiin ja ulkonäköön. • tuntee lisätarvikkeiden moninaisuuden ja merkityksen tuotteessa.

Taulukko 1. Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan vanhan opetussuunnitelman pohjalta kootut vastuullisuutta käsittelevät kurssit. (Metropolia. n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusalan Syksy 2017.)

Alla olevaan taulukkoon on listattu uuden (2020) opetussuunnitelman kurssitarjonnasta poimitut vastuullisuutta käsittelevät kurssit.

Kurssi:	Opintojakson sisältö:	Osaamistavoitteet. Opintojakson jälkeen opiskelija:
Vaatetus- alan toiminta- ympäristöt ja vastuut KX00ED90	Vaatetusalan käsitteet. Vaatetuksen filosofiset lähtökohdat. Trendiennusteet ja muodin markkinointi. Vastuullisuus . Tekijänoikeudet. Kohderyhmä- ja sesonkiajattelu. Suunnitteluprosessi ja sen vaiheet. Vaatteen sommittelu ja sen teoria. Suunnittelu- ja ostotiimin työtehtävät. Aikataulun merkitys ammattialalla. Työelämän perusohjelmistot	<ul style="list-style-type: none"> • osaa keskustella ja jäsentää alan toimintoja käyttäen vaatetusalan ammattilaisten käsitteitä. • <u>hahmottaa vaatetusalan globaalia toimintaympäristöä, sen vastuullisuutta ja tulevaisuuden ennakkoinnin merkitystä alalle.</u> • hahmottaa teoriassa suunnitteluprosessin. • ymmärtää tiimityöskentelyn merkityksen vaatebisneksen lähtökohtana. • osaa käyttää työelämän perusohjelmistoja tekstinkäsittelyssä, taulukoinnissa ja esitysgrafikassa.
Tekstiili- kuidut ja vaatetus- materiaalit KX00ED91	Tekstiilikuitujen fysikaaliset ja kemialliset rakenteet ja ominaisuudet. Kankaiden rakenteet ja sidokset. Vaatetuksen materiaalit ja lisätarvikkeet.	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri tekstiilikuitujen rakenteet ja ominaisuudet. • tunnistaa eri kangasrakenteet ja -sidokset sekä ymmärtää niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksiin. • tuntee vaatetuksen materiaaleille asettamat vaatimukset ja osaa määritellä vaatetukseen käytettävien materiaalien ja tarvikkeiden ominaisuudet.
Kiertotalous ja standardit vaatetus- alalla KX00ED92	<u>Kiertotalouden periaatteet ja toiminnot kestävän kehityksen näkökulmasta, kiertotalouden edut ja mahdollisuudet yhteiskunnalle ja vaatetusalan yrityksille.</u>	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kiertotalouden keskeiset periaatteet ja toiminnot sekä ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt.

	<p>Ekosuunnittelu, kestävä kulutus, käyttöiän pidentäminen sekä materiaalien tai tuotteen käytöstä poistamisen tehokas hallinta.</p> <p>Kiertotalous toiminnan kehittämisen vaiheet.</p> <p>Tutustuminen vaatetusallalla vaikuttaviin standardeihin sekä standardien hakuun verkkopalvelussa. Kiertotalousstandardien käyttö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee kiertotalouden eri näkökulmat ja toiminnot vaatetusallalla. • tuntee standardisoinnin periaatteet, vaatetusalan standardien eri osa-alueet ja niiden käyttötarkoitukset sekä tunnistaa standardisoimisliiton ammattikorkeakoulujen verkkopalvelut osaksi alan opintoja. • tuntee kiertotalousstandardit.
<p>Tekstiili- teknologia , testaus ja kierrätys- kuidut KX00ED93</p>	<p>Tekstiilien prosessit kuidusta langaksi ja taserakenteeksi, kudokseksi ja neulokseksi. Valmistuksen merkitys ominaisuuksiin. Katkokuitulankojen yleisimmät valmistusmenetelmät ja filamenttilankojen valmistusprosessi sisältäen uudet selluloosakuidut ja kierrätyskuidut.</p> <p>Lankatyypit ja langan numerointi.</p> <p>Taserakenteiden (kudotut kankaat, neuleet ja kuitukankaat) valmistusprosessit.</p> <p>Kehräämön laitteiston, kutomakoneiden ja neulekoneiden perusrakenteet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee langan ja tekstiilitaserakenteiden valmistuksen eri vaiheet ja menetelmät sekä niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksille. • ymmärtää tekstiilimateriaalien valmistusmenetelmien erot niin tekniikan, tuotteen kuin ympäristönkin kannalta.
<p>Vaatetus- fysiologia ja ergonomia KX00ED94</p>	<p>Elimistön lämpötasapaino ja lämmönsäätelyn merkitys ihmiselle. Vaatetuksen vaikutus lämpöviihtyvyyteen, terveyteen ja suorituskykyyn. Kerrospukeutuminen.</p> <p>Vaatetuksen ergonomia. Funktionaalisen vaatetuksen haasteet. Työ- ja suojavaatetukseen liittyvät standardit ja sertifikaatit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa ihmisen fysiologian ja lämpötasapainon vaatetukselle ja pukeutumiselle asettamat vaatimukset. • osaa selvittää toiminnallisesti vaativaan käyttöön tarkoitetun (funktionaalisen) vaatetuksen ergonomiaan, suorituskykyyn ja käyttöympäristöön liittyvät erityisvaatimukset. • tuntee työ- ja suojavaatetuksen yleiset vaatimukset sekä tuoteturvallisuuteen liittyviä standardeja.

<p>Tekstiili- materiaali- en viimeistys, testaus ja tuote- turvalli- suus KX00ED95</p>	<p>Erilaiset teolliset värjäys-, pesu-, painatus- ja viimeistysmenetelmät ja laitteet sekä niiden avulla aikaan saatavat tekstiilimateriaalit. Vaatteiden huoltoon sekä tuote- ja kemikaaliturvallisuuteen liittyvät tekijät ja standardit. Tutustuminen testauslaitteisiin sekä standardisoituihin testausmenetelmiin. Yritysvierailuja. Kuitu- ja materiaalitestausta standardien mukaan ja tulosten tulkinta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa erilaisten värjäys- ja viimeistysmenetelmien vaikutuksen kankaiden ja vaatteiden ominaisuuksiin ja ilmeeseen. • osaa vaatteiden huoltoon ja tuoteurvallisuuteen liittyvät tekijät. • tuntee vaatetusmateriaaleille tehtävät yleiset testaukset ja osaa arvioida testien tuloksia standardien pohjalta. • osaa tehdä myös itse koestuksia ja tulkita niitä vertaamalla saatuja tuloksia standardeihin. ymmärtää standardisoidun testauksen merkityksen osana materiaalien ja tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseja. • osaa arvioida testien tuloksia standardien pohjalta.
<p>Vastuulinen mallisto- suunnitelu KX00EE09</p>	<p>Oman suunnittelumenetelmän kehittäminen jatkuu. Suunnitellaan mallistoja erilaisille brändeille erilaisiin käyttötarkoituksiin. Trendi-informaation seuraaminen muotilehtiä ja tietotekniikkaa hyödyntäen. <u>Vaatetusalan vastuullisuus ja sen huomioiminen mallistosuunnittelussa. Mallistosuunnittelun periaatteet, kun tuotanto on ulkoistettu eri maihin ja tuotantolaitoksiin. Malliston rakenteen kehittäminen siten, että malleista saadaan erilaisia tuotteita ja ne valmistutetaan kustannustehokkaasti eri tehtaissa alihankintana. Etikettipukeutuminen. Oman työn esittely. Vertaisarviointi.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida vastuullisuuden ts. taloudellisen-, sosiaalisen- ja ekologisen vastuun mallistoja <u>suunniteltaessa ja ulkoistettaessa tuotantoa ulkomailta tapahtuvaksi.</u> • osaa suunnitella mallistoja mieskohderyhmille huomioiden käytettyjen materiaalien ja lisätarvikkeiden tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön. • osaa käyttää tietotekniikkaa hyväksi mallistorakenteen suunnittelussa. • osaa esitellä omia töitään sekä analysoida ja arvioida toisten töitä.

<p>Syventävä mallisto-suunnittelu, toimitusajat ja tuotannon ulkoistaminen KX00EE11</p>	<p>Oman suunnittelumenetelmän kehittäminen jatkuu. Suunnitellaan mallistoja erilaisille brändeille erilaisiin käyttötarkoituksiin.</p> <p>Vaatetusalan taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen vastuullisuus ja sen huomioiminen mallistosuunnittelussa.</p> <p>Malliston jakaminen toimitusaikoihin ja NOS-tuotteisiin ennakoiden ostajan toimintaa.</p> <p>Malliston rakenteessa ennakoidaan tuotannon ulkoistamista eri maihin ja tehtaisiin halliten siihen liittyviä riskejä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa koota malliston huomioiden taloudellisen ja sosiaalisen vastuullisuuden mallistoja suunniteltaessa ja ulkoistettaessa tuotantoa ulkomailla tapahtuvaksi. • osaa rakentaa malliston huomioiden eri toimitusajat ja jatkuvatoimittaisen malliston osan eli NOS-tuotteet.
<p>Vaatetusalan sopimuskäytänteet KX00EI10</p>	<p>Tutustutaan alan verkostoituneeseen ja kansainväliseen toimintamuotoon.</p> <p>Perehdytään vaatetusalan keskeisiin sopimuksiin ja työlainsäädäntöön.</p> <p>Perehdytään kansainväliseen kauppajärjestelmään ja opitaan kansainvälisten kauppasopimusten tuntemista. Uuden tiedon hankkiminen alalla vaikuttavista laeista ja haasteista sekä niiden kehityksestä liittyen vastuullisuuteen.</p> <p>teolliseen valmistuttamiseen, valmistusmenetelmiin ja valmistuspaikkoihin kansainvälisesti ja EU:ssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa kansainvälistä kauppajärjestelmää. • ymmärtää vaatetusalan kansainvälisesti verkostoitunutta toimintaa ja erilaisten sopimusten tarvetta alalla. • ymmärtää alan sopimuskäytäntöön vaikuttavia tekijöitä. • ymmärtää vaatetusalan keskeisiä sopimuksia ja työlainsäädäntöä. • ymmärtää ja osaa soveltaa yrityksen vastuullista toimintaa tukevia kansainvälisiä sopimuksia ja lainsäädäntöä. • tunnistaa sopimustarpeet ja osaa tulkita kansallisia, kansainvälisiä ja EU:n sopimuksia.

Taulukko 2. Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan uuden opetussuunnitelman pohjalta kootut vastuullisuutta käsittelevät kurssit. (Metropolia, n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusala Syksy 2020.)

Vanhan opetussuunnitelman kurssitarjonnasta nostimme kaiken läpikäynnin jälkeen vastuullisuutta jostain näkökulmasta käsitteleviksi kursseiksi seuraavat kurssit:

- *Ekotehokkuus ja eettisyys vaatetusalalla*
- *Projektien organisointi ja laadunhallinta*
- *Kuitumateriaalit ja kangasrakenteet*

Näissä kaikissa kursseissa esiintyi useita eri avainsanoja ja näiden kaikkien kurssien kurssisisältöjä ja osaamistavoitteita tarkastellessa voidaan niiden antamassa kontekstissa tehdä johtopäätös ja oletamus, että vastuullisuutta sen eri näkökulmista tullaan käsittelemään kurssin aikana kattavasti.

Uuden opetussuunnitelman kurssitarjonnasta nostimme kaiken läpikäynnin jälkeen vastuullisuutta jostain näkökulmasta käsitteleviksi kursseiksi seuraavat kurssit:

- *Vaatetusalan toimintaympäristöt ja vastuut*
- *Tekstiilikuidut ja vaatetusmateriaalit*
- *Kiertotalous ja standardit vaatetusalalla*
- *Tekstiiliteknologia, testaus ja kierrätyskuidut*
- *Vaatetusfysiologia ja ergonomia*
- *Tekstiilimateriaalien viimeistys, testaus ja tuoteturvallisuus*
- *Vastuullinen mallistosuunnittelu*
- *Syventävä mallistosuunnittelu*
- *Vaatetusalan sopimuskäytänteet*

Perustelemme seuraavaksi, miksi myös kurssit *Tekstiilikuidut ja vaatetusmateriaalit*, *Vaatetusfysiologia ja ergonomia* ja *Tekstiilimateriaalien viimeistys, testaus ja tuoteturvallisuus* ovat mielestämme lukeutuneet osaksi tätä vastuullisuutta käsittelevää kurssikokonaisuutta, on seuraava; vaikka näiden kurssien kurssisisällöissä ja osaamistavoitteissa ei suoranaisesti saa käsitystä tai synny olettamusta siitä, että asioita käydään vastuullisuuden näkökulmasta, riittää syyksi se, että nämä kolme kurssia ovat uudessa

opetussuunnitelmassa osa kuuden kurssin muodostamaa *Vaatetusalan materiaalit ja vastuullisuusosaaminen* -kurssin kokonaisuutta.

Tämä kurssikokonaisuus mainitsee koko opintokokonaisuuteen viittaavissa osaamistavoitteissaan, että kokonaisuuden käytyään opiskelija osaa seuraavat asiat:

- tunnistaa tekstiilikuidut, vaatetusalan materiaalit sekä niiden viimeistysmenetelmät ja huollon sekä tuntee materiaaleihin ja vastuullisuuteen liittyviä tulevaisuusvisioita.
- osaa valita oikean materiaalin tuotteeseen.
- osaa tehdä materiaalitestauksia ja tulkita niiden tuloksia.
- ymmärtää kiertotalouden periaatteet ja toiminnot, osaa soveltaa ja tunnistaa kiertotalouden liiketoimintamalleja ja -mahdollisuuksia vaatetusosalalla.
- tuntee vaatetusalan standardit ja tuoteturvallisuuteen liittyvät tekijät.
- ymmärtää ihmisen fysiologian ja lämpötasapainon vaatetukselle asettamat vaatimukset.
- osaa arvioida taloudellisen tehokkuuden ja tuotannon materiaallisen tehokkuuden yhdenmukaisuutta vaatetusosalalla analyysien ja mittareiden avulla kestävän kehityksen näkökulmasta.

(Metropolia n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusala Syksy 2020.)

On siis täysin perusteltua ottaa kyseisen kurssikokonaisuuden sisällä olevat kurssit mukaan osaksi vastuullisuutta käsitteleviä kursseja uuden opetussuunnitelman osalta.

3.3.2 Haastatteluiden toteutus ja analyysi

Haastattelimme kolmea Metropolian vaatetusalan lehtoria ja yhtä tuntiopettajaa. Tavoitteena oli kartoittaa kurssien sisältöjen ja toteutusmenetelmien koordinointia syvemmin opettajien näkökulmasta. Valitsimme haastateltavat opettajat heidän ammatillisen erikoistumisensa, sekä heidän vaatetusalan tutkinto-ohjelmassa opettamiensa aineiden

perusteella. Halusimme, että haastattelussa olisi mukana suunnittelun, liiketalouden, kaavoituksen ja materiaalien kursseja opettavia opettajia. Nämä ovat aineita, joilla on erittäin iso merkitys vaatetusalan tutkinto-ohjelmassa, ja ne pohjaavat paljon vastuullisuuteen liittyviä aihealueita. Haastateltavat ovat korkeakoulun/yliopiston käyneitä sekä useamman tutkinnon suorittaneita. Haastateltavilta löytyy työtaustaa monelta alan eri osa-alueilta, sekä työkokemusta voidaan sanoa olevan paljon.

Koimme myös tärkeäksi kuulla vastauksia monen aineen perspektiivistä, sillä ne ovat hyvin olennainen osa vaatetusalan tutkinto-ohjelman opetusta ja ammattiosaamista, eli yhden aineen näkökulmasta tieto jäisi suppeaksi. Opettajat ovat mukana kurssien sisältöjen suunnitteluissa sekä niiden lopullisessa toteutuksessa, joten heidän kokemuksensa ja näkökulmansa ovat oleellinen osa, kun kurssien sisältöä pyritään ymmärtämään parhaalla tavalla.

Haastattelukysymykset (liite 1) olivat ennalta määritettyjä ja noudattivat samaa järjestystä jokaiselle haastateltavalle. Näin pystyimme noudattamaan yhdenmukaisuutta haastatteluiden kulussa ja saimme jokaiselta varmasti vastauksen teema-alueen mukaisiin kysymyksiin.

Haastattelupyynnöt lähetettiin etukäteen sähköpostitse. Pyysimme viittä henkilöä haastateltavaksi, joista neljälle haastattelun toteutus sopi aikataulumme mukaisesti. Jokaiseen haastatteluun varattiin aikaa tunnin verran. Haastattelut toteutettiin 11.10.2021–15.10.2021 välisenä aikana. Parhaillaan vallitsevan COVID-19- pandemian takia koimme turvallisimmaksi ja parhaaksi vaihtoehdoksi pitää kaikki haastattelut Zoom-videoneuvottelupalvelun kautta. Toisen haastattelun jälkeen huomattiin, että haastattelukysymysten etukäteen lähettäminen voisi helpottaa haastateltavan vastausten antamista, joten kahdelle viimeiselle haastateltavalle laitoimme kysymykset luettavaksi etukäteen. Näin heillä oli myös aikaa hiukan tutustua haastattelun kysymyksiin.

Kolmessa haastattelussa olivat läsnä molemmat haastattelijat ja haastateltava. Yhden haastattelusta toteutti yksin Mira Korhonen. Haastattelut

etenivät niin, että toinen haastattelija toimi kysymysten esittäjänä, eli päähaastattelijana, ja toinen toimi avustavana haastattelijana. Molemmat toimivat päähaastattelijana kahdelle haastateltavalle. Kaikki haastattelut äänitettiin, jonka jälkeen ne jaettiin haastattelijoiden kesken tasan ja litteroitiin. Litterointi tehtiin sanasta sanaan, täytesanat mukaan lukien.

Litteroinnin jälkeen molemmat haastattelijat tutustuivat tutkimusaineistoon alleviivaten sieltä tärkeäksi ilmenneitä kohtia, eli niitä, joissa vastaus kysymykseen tuli parhaiten esille. Tämän jälkeen kysymykset käytiin yksitellen läpi verraten vastauksia toisiinsa ja poimien erilliselle dokumentille esille nousseet pääkohdat. Vastauksista katsottiin läpi yhtäläisyydet, eroavaisuudet, sekä asiat, jotka painottuivat haastateltavien vastauksissa tärkeiksi. Tämän jälkeen haastatteluiden havainnot kirjoitettiin opinnäytetyöhön.

Haastatteluissa mainittiin ammatillinen neuvottelukunta sekä heidän vaikutuksensa opetussuunnitelmaan ja kurssin sisältöihin. Koska neuvottelukunnan rooli on selkeästi tärkeä ja heiltä löytyy tietoa alan tämänhetkisistä vastuullisuus osaamistarpeista, päätimme ottaa myös ammatillisen neuvottelukunnan edustajien näkökulmaa tässä tutkimuksessa huomioon. Lähetimme sähköpostite kaksi kysymystä seitsemälle ammatillisen neuvottelukunnan edustajalle, joista meille vastasi kaksi.

3.3.3 Kyselyn toteutus ja analyysi

Tämän opinnäytetyön opiskelijoille suunnattu opintojen vastuullisuusopetusta kartoittava kysely (liite 2) toteutettiin SurveyMonkey-nimistä verkkoalustaa apuna käyttäen. Kysely lähetettiin opettajien toimesta sisäisesti Metropolian vaatetusalan opiskelijoille tiedotteena. Lisäksi jaoimme kyselyä jo valmistuneille vaatetusalan opiskelijoille. Kyselyn tavoitteena oli kartoittaa vaatetusalan opiskelijoiden vastuullisuuden tuntemusta ja sitä, kuinka he kokevat opetuksen vastaavan osaamistavoitteita. Kyselyssä kysyttiin myös mielipidettä siitä, tulisiko vastuullisuuteen liittyviä kursseja lisätä, sekä

kartoitettiin opiskelijoiden itsevarmuutta toimia alansa työpaikoilla vastuullisuusosaamisensa näkökulmasta.

Kysely (liite 2) sisälsi 10 kysymystä, joista kysymykset 1, 3, 4, 5 sekä 8 olivat monivalintakysymyksiä. Kysymykset 2, 6, 7, 9 sekä 10 olivat avoimia kysymyksiä, joihin vastaajan tuli itse kirjoittaa kirjallinen vastauksensa. Kyselyn arvioitu vastaamisaika oli noin 3 minuuttia. Kysely oli melko vaativa, koska se sisälsi useita avoimia kysymyksiä. Koimme niiden käytön kuitenkin tärkeäksi, sillä tarkoituksena oli kartoittaa myös mielipiteitä статистиikan lisäksi. Tuloksista ilmeni, että monivalintaiset kysymykset ovat käyttäjätavallisempia kuin avoimet kysymykset. Tämän tutkimuksen kannalta oli kuitenkin perusteltua käyttää kyselyssä niin monivalintakysymyksiä kuin avoimia kysymyksiä, sillä useiden kysymysten vastaus oli täysin objektiivinen ja yksilöllinen.

Kyselyyn pystyi vastaamaan 13.10.2021–26.10.2021 aikana. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 24 henkilöä, joista 24 vastasi kyselyn loppuun asti. Kysymyksiä 1, 3, 4, 5 sekä 8 ei ohitettu kertaakaan. Kysymys 2 sekä kysymys 6 ohitettiin kahdesti. Kysymys 7 ohitettiin kahdeksan kertaa. Kysymykset 9 sekä 10 ohitettiin molemmat 5 kertaa.

Kun kaikki vastaukset oli saatu aloimme yhdessä käymään kyselyn tuloksia läpi. Lähestymistapamme vastausten läpikäymiseen oli seuraava; kävimme yhdessä kaikki vastaukset läpi yksitellen ja pohdimme yhdessä, mitä vastaukset tarkoittavat ja mitä niistä voidaan tulkita. Monivalintakysymysten tulkitseminen osoittautui yllättävän helpoksi SurveyMonkey-verkkoalustan helppokäyttöisyyden johdosta. Alusta loi vastausten pohjalta grafiikan ja myös laski kunkin monivalinnaisen vastauksen vaihtoehdon prosentuaaliset määrät. Grafiikkaa ja prosentteja tutkimalla saatoimme helposti vetää vastauksista selkeitä johtopäätöksiä.

Avointen kysymysten tulkitseminen osoittautui haastavammaksi tehtäväksi. Koska jokainen vastaus oli vastaajan omin sanoin kirjoittama, oli eri vastauksista etsittävä yhdenmukaisuuksia ja asioita sekä mielipiteitä, jotka

toistuivat niissä. Teimme tätä analyysiä yhdessä. Luimme seuraavaksi käsiteltävän kysymyksen ensin ääneen, minkä jälkeen siirryimme tutkimaan vastauksia. Katsoimme jokaisen avoimen kysymyksen vastaukset läpi yksitellen ja samalla kirjasimme muistiinpanoja niissä toistuvista asioista eli esimerkiksi termejä tai sanoja tai ajatuksia, jotka mainittiin eri vastauksissa useasti. Käytyämme kaikki kysymyksen vastaukset läpi palasimme muistiinpanoihin ja keskustelimme yhdessä siitä, mitä voimme tulkita vastauksista ja yhteneväisyyksistä ja teimme sen pohjalta johtopäätöksen kyseisen kysymyksen vastausten tulkinnasta. Suuri osa avointen kysymysten vastauksista noudatti samankaltaista ajatuksen juoksua, eli vastaajien kesken vastaukset toistivat samaa mielipidettä, joten myös avointen vastausten läpikäyminen oli mielekästä.

4 Löydökset

Tässä osiossa tuomme esille analyysin kautta esille nousseet huomiot ja havainnot aineistoista.

4.1 Opetussuunnitelmasta tehdyt löydökset

Ensimmäisen ongelman kohtasimme avainsanojen parissa. Ensimmäisen kierroksen avainsanojen mukanaan tuoma uhka siitä, että kurseista valikoituisi vain osa vastuullisuutta käsitteleviä kurseja sai meidät huolestumaan. Onneksi ratkaisu oli yksinkertaisempi kuin tajusimmekaan ja päädyimme ottamaan kattavamman valikoiman avainsanoja mukaan.

Käydessämme opetussuunnitelmia toisen kerran läpi pohdimme, mitkä avainsanoista ovat enemmän tai vähemmän kurssisisältöä vastuullisuuteen painottavampaa kuin jokin toinen avainsana. Kuinka voimme ottaa huomioon koko tuotantoketjun vaiheet valitessamme avainsanoja, kuitenkin pitäen mielessä, että osa käsitteistä tai sanoista ei välttämättä yksinään kerro siitä, että kurssilla oikeasti käydään läpi vastuullisuutta?

Nostetaan esimerkiksi käyttämämme avainsana *materiaali*. Materiaaleihin liittyy paljon vastuullisuuskysymyksiä, kuten materiaalien valmistus- ja viimeistysprosessit, jotka vaarallisten kemikaalien takia voivat olla vaarallisia sekä ympäristölle että ihmiselle. Valmistus- ja viimeistysprosesseista tietäminen on siis tärkeää, jotta niihin liittyviä riskejä osataan myös huomioida. Oikeat materiaalivalinnat voivat myös pidentää tuotteen käytettävyyttä, huollettavuutta sekä ikää. Tietoisuus on osa niin ympäristöllistä kuin sosiaalista vastuullisuutta. Olisi siis ollut ajattelematonta olla huomioimatta ollenkaan materiaaleja kurssisisällöissä tai osaamistavoitteissa. Kuitenkin materiaali pelkkänä sanana, ei juurikaan kerro mitään siitä, miten tai kuinka syvällisesti niitä käsitellään kursseilla. Esimerkkinä lainaus *Neulosvaatteen muodon- ja laadunhallinta* -kurssin osaamistavoitteista: “*osaa soveltaa tarkoituksenmukaisesti sekä neuleen rakenteellisia että materiaaliin liittyviä ominaisuuksia ja mahdollisuuksia suunnittelussa.*” Materiaalit toki mainitaan, mutta sen käsittely vastuullisesta näkökulmasta ei tule osaamistavoitteista ilmi.

Kun taas verrataan ensimmäisellä kierroksella valitsemaamme avainsanaan *vastuullisuus*, voidaan kurssisisällön ja/tai opetussuunnitelman mukaan olettaa, että vastuullisuutta jollain tapaa todella käydään kurssilla läpi, koska se on sisällössä itsessään mainittu. Kuinka laajasti sitä käsitellään, on toki kysymys erikseen. Avainsanojen lisäksi oli siis tärkeää perehtyä syvemmin kurssien sisältöön ja osaamistavoitteisiin.

Kun tarkastelemme vaatetusalan vanhan (2017–2019) opetussuunnitelman mukaisia kursseja avainsana-analyysimme jälkeen, voimme nostaa esille yhteensä kolme kurssia, joiden osaamistavoitteiden sekä opintojakson sisällön perusteella voidaan olettaa niiden käsittelevän vastuullisuutta. Kyseiset kurssit ovat: *Ekotehokkuus ja eettisyys vaatetusallalla*, *Projektien organisointi ja laadun hallinta*, *Kuitumateriaalit ja kangasrakenteet*. Näistä kursseista *Ekotehokkuus ja eettisyys* -kurssi on osa vaihtoehtoisia opintoja, loput kaksi ovat osa pakollisia opintoja. Vanhan opetussuunnitelman mukaan tämä tarkoittaa, että prosentuaalisesti 26 kurssista (poisluettuna opinnäytetyö sekä

yksilölliset työelämän projektikurssi) vastuullisuutta käsitteleviä kursseja on 11,5 % verran.

Kun tarkastelemme vaatetusalan (2020–) opetussuunnitelman mukaisia kursseja avainsana-analyysimme jälkeen, voimme nostaa esille yhteensä yhdeksän kurssia, joiden osaamistavoitteiden sekä opintojakson sisällön perusteella voidaan olettaa niiden käsittelevän vastuullisuutta. Näistä kuusi kurssia muodostavat yhdessä kurssikokonaisuuden nimeltä *Vaatetusalan materiaalit ja vastuusaaminen*. Kyseiset kurssit ovat: *Vaatetusalan materiaalit ja vastuullisuusosaaminen*, *Vaatetusalan toimintaympäristöt ja vastuut*, *Tekstiilikuidut ja vaatetusmateriaalit*, *Kiertotalous ja standardit vaatetusalalla*, *Tekstiiliteknologia, testaus ja kierrätyskuidut*, *Vaatetusfysiologia ja ergonomia*, *Tekstiilimateriaalien viimeistys*. Näiden kurssien lisäksi myös kurssit *Vastuullinen mallistosuunnittelu*, *Syventävä mallistosuunnittelu toimitusajat ja tuotannon ulkoistaminen*, *Vaatetusalan sopimuskäytänteet*. Näistä kursseista pakollisia ovat kaikki paitsi *Vaatetusalan sopimuskäytänteet* kurssi.

Uuden opetussuunnitelman mukaan tämä tarkoittaa, että prosentuaalisesti 30 kurssista (poisluettuna opinnäytetyö sekä yksilölliset työelämän projektikurssi) vastuullisuutta käsitteleviä kursseja on 30 % verran. Uuden opetussuunnitelman yhdeksästä ja vanhan opetussuunnitelman kolmesta vastuullisuutta käsittelevästä kurssista molemmissa opetussuunnitelmissa vain yksi kurssi löytyy vaihtoehtoisten opintojen puolelta.

Kuten huomaamme jo silmämääräisellä tarkastelulla, on vastuullisuutta käsittelevien kurssien määrä uuden opetussuunnitelman ansiosta moninkertaistunut ja valikoima on huomattavasti edeltäjänsä laajempi. Uuden opetussuunnitelman ansiosta vastuullisuutta käsittelevien opintojen määrä on lähes kolminkertaistunut vanhaan opetussuunnitelmaan nähden. Voimme tästä huomata, että vastuullisuuden sitominen paremmin osaksi opintoja on edennyt. Kurssien sisältöjä tarkastelemalla huomasimme, että vastuullisuuden eri osa-alueet tulevat paljon kattavammin esille uudessa opetussuunnitelmassa niin ympäristöllisistä, taloudellisista kuin

sosiaalisistakin näkökulmista. Hyvänä yksittäisenä kurssiesimerkkinä toimii syventävän malliston kurssi, jossa painotetaan nimenomaan näiden kolmen vastuullisuuden peruspilarin huomioimista mallistosuunnittelussa.

Osa uuden opetussuunnitelman kursseista on aivan uusia, eikä niitä vielä ole toteutettu lainkaan opiskelijoille. On todennäköistä, että uusien kurssien osalta kehitystä voidaan viedä eteenpäin, kun ensimmäisiä opiskelijapalautteita on vastaanotettu ja opettajat ovat saaneet kokemusta kurssin toteuttamisen mahdollisuuksista.

4.2 Haastatteluista tehdyt löydökset

Tässä osiossa käymme läpi haastatteluissa tulleita vastauksia ja nostamme esiin löydöksiä tukevia vastauksia.

Haastateltavien oman vastuullisuusosaamisen arviointi

Haastateltavista kaikki kokivat vastuullisuusosaamisensa olevan hyvällä tasolla ja jokainen antoi itselleen asteikolla 1 (heikoin) - 5 (paras) vähintään arvosanan 3 arvioidessaan omaa osaamistaan. Täysiä pisteitä ei antanut kukaan. Tähän on syynä monella se, että tieto muuttuu jatkuvasti ja nopeasti, ja täysien pisteiden antamiseksi vaatimuksena olisi se, että pysyisi täysin ajan hermoilla. Monet kokivat, että työkokemukset ovat olleet suurena apuna siihen, että vastuullisuuden osaaminen on rikastunut. Myös oma kiinnostus on ollut tukena.

“Toisaalta vastuullisuushan on sellainen osa-alue, että se on jatkuvassa muutoksessa ja ymmärrys siihen lisääntyy koko ajan ja tieto elää koko ajan, joten mun mielestä siihen ei myöskään voi antaa kauheen korkeaa arvosanaa, koska sun pitää tavallaan jatkuvasti opiskella lisää, jotta pysyt siinä kokonaiskuvassa, asian päällä.”

Haastatteluissa tuli myös ilmi, että Metropolia Ammattikorkeakoulu ei anna riittävästi tukea opettajien oman osaamisen ylläpitoon. Oman osaamisen kehittämiseen määrättyä työaikaa ei koeta olevan tarpeeksi, kuten seuraava kommentti osoittaa.

” No Metropolia tukee miten tukee ylipäänsä. Et me ollaan niin jättäjäismäinen laiva tää mejän koulu, että ei se nyt yksittäisiä opettajia hirveästi tue, jokaisen pitää vähän itse huolehtia.”

Kurssien sisältöjen päättäminen

Haastatteluissa tuli selvästi esille, että opettajat päättävät kurssien sisällön. Suuntaviivat kurssien sisältöihin kuitenkin tulevat esille opetussuunnitelmasta. Kolme haastateltavaa myös mainitsi, että ammatillinen neuvottelukunta voi vaikuttaa kurssien sisältöihin tai olla jonkinlaisena mielipiteensä tarjoavana kolmantena osapuolena. Ammatillinen neuvottelukunta voi antaa näkemyksensä alalle tärkeistä ja ajankohtaisista vastuullisuusasioista, joita voidaan hyödyntää kursseissa. Ammatillinen neuvottelukunta ei pääätä opetussuunnitelmasta, vaan toimii neuvoa antavana ja keskustelevana osapuolena. Kursseilla opetetaan sitä, mitä opettajat osaavat opettaa. Yksi haastateltavista ei maininnut mitään ammatillisesta neuvottelukunnasta. Ammatillisen neuvottelukunnan roolia on avattu tarkemmin luvussa 5.

Kommunikointi kurssien vetäjien kesken

Kysyessämme kurssien vetäjien kommunikoinnista olivat vastaukset ristiriitaisia. Haastatteluista tuli esille, että saman aineen opettajat kommunikoivat oman aineensa sisällöstä keskenään siitä, mitä opetetaan ja milloin. Muiden aineiden kesken kommunikointi jää vähäiseksi tai sitä ei ole ollenkaan. Alle nostettu joitain löydöksiä tukevia sitaatteja.

“Eli nykyisin ei keskustella enää opettajien keskuudessa siitä, että mitä milloinkin pitäisi opettaa ja sanon suoraan et mä en tiedä mitä muut opettaa. Ne opettaa sitten sitä mitä siellä OPS:ssa lukee tai mitä ne osaa. Lyhyesti sanottuna.”

“Suunnittelun opettajat kommunikoi aika paljonkin, ollaan mietitty, että tehtäisiin mahdollisimman hyviä siltoja kurssien välille. “

Vastuullisuuden ajantasaisuus kurssin sisällöissä

Kaikki haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että vastuullisuuden ajan tasalla pitäminen vaatii oma-aloitteisuutta. Haastateltavat kokivat, että ajankohtaisen tiedon saavuttaminen/löytäminen on suhteellisen helppoa tänä päivänä. Kokonaisuuden hallinta voi kuitenkin olla haasteellista ja kriittinen tarkastelu on tärkeää ottaa huomioon, varsinkin kun tietoa löytyy niin monesta paikasta. Lisäksi osa haastateltavista korosti sitä, että vastuullisuusosaamisen ylläpito on osa ammattitaitoa, mutta monet kokevat, että omaa osaamistaan pystyy lähinnä kehittämään vain omalla vapaa-ajalla. Alle nostettu joitain löydöksiä tukevia sitaatteja.

“Nyky päivänä moni aihe on popularisoitunut, niin tää on yksi niistä. Siinä on kyllä hyvät puolensa, eli kun se on pinnalla, niin se motivoi ihmisiä ja kiinnostaa, mutta siinä on se pintapuoliseksi jäämisen vaara. Samoin, jos monilla kursseilla opetetaan aiheesta vähän sinne päin, niin lopputulos voi jäädä pintapuoliseksi.”

“On ja ei ole helppoa. Siis vastuullisuuden näkökulman ajan tasalla pitämiseen opettajana pitää käyttää omaa aikaa, sehän on osa ammattitaitoa. Minä en näe mitään vaihtoehtoja sille, etteikö pitäisi lukea ja opiskella koko ajan aiheesta uutta, mut että se olis jotenki opetukseen sisäänrakennettu, niin sitä se ei kyllä ole. Se on vähän oman intressin pohjalta tehtävää.”

Jotta ajankohtaista tietoa voitaisiin saavuttaa ja omaa osaamista päivittää, toivottiin mahdollisuuksia käydä seminaareissa tai erilaisissa tapahtumissa. Alle nostettu joitain löydöksiä tukevia sitaatteja.

“Varmaan sitä, että sille resursoitaisiin aikaa, että se kuuluis ikään kuin opettajan työnkuvaan. Että olisi mahdollisuus käydä erinäisissä seminaareissa ja messuilla, missä näitä aiheita käsitellään ja vastuullisuuteen liittyviä innovaatioita myös esitellään.”

“Vastuullisuusopetusta vois kehittää keskitetysti koko Metropolian tasolla, vois olla koko koulun yhteinen vastuullisuusopetus, jossa käytäis läpi perusasioita. Sitten vois olla koko koulun vastuullisuuspäivät, vaikka aina vuosittain. Siellä voitais käydä läpi muun muassa alan uusia innovaatioita ja kehitystä.”

Lisäksi painotettiin mediakriittisyyden välttämättömyyttä niin osana oppilaiden, kuin oman osaamisen laajentamisen työkaluna. Alle nostettu löydöksiä tukeva sitaatti.

“Että pystyis niitä lähteitä tai niitä vinkkejä jakamaan, että mitä kannattaa seurata, ni opettajat vois sitä tietenkin tehdä. Ja samalla sitten opettajat pitää oman tietoisuutensakin ajan tasalla.”

Vastuullisuuden koordinointi opintoihin

Kommunikoinnin todettiin olevan ehdoton keino koordinoinnin onnistumiseen. Koordinoinnin avustamiseksi ehdotettiin myös sitä, että kaikki opettajat osallistuisivat ammatillisen neuvottelukunnan kokouksiin, jossa puhutaan paljon ajankohtaista asiaa vastuullisuudesta. Kaikkien haastateltavien mielestä ehdotus siitä, että yksi henkilö ottaisi koordinoinnin haltuun, voisi olla hyvä idea koordinoinnin kehittämiseksi. Yhden haastateltavan mukaan koordinointi olisi tässä tapauksessa ehdottomasti kuitenkin tehtävä materiaalien näkökulmasta. Alle nostettu löydöksiä tukeva sitaatti.

“Just sillä että --, opetussuunnitelmat rakennetaan niin, että niiden kurssien välillä on sillat ja kurssien välillä on synergia. Ja sehän vaatii tietenkin sitä, että opettajat tekee yhteistyötä. Vahvaa viestintää. Kommunikointia.”

Vastuullisuus ja perusasioiden yhteensovittaminen

Haastatteluissa todettiin sen olevan riski, että vastuullisuuden opetus veisi perusasioista jotain pois, jos vastuullisuuteen keskittyneitä kursseja on niin sanotusti liikaa. Kuitenkin kaikki olivat sitä mieltä, että jos vastuullisuusopetus integroidaan täysin opetukseen, ei perusopetuksesta jää mitään pois. Myös opettajien välinen kommunikointi kursseihin liittyen olisi apuna siihen, että kurssien välille muodostuisi selkeät sillat, mikä auttaisi opiskelijoiden tiedon syventämistä. Alle nostettu löydöksiä tukeva sitaatti.

“Ja me ollaan parasta aikaa keskusteltu siitä, että sen sijaan että me pyöritettäis puhtaasti aivan uusia vastuullisuutta kouluttavia kursseja,

me voitais integroida vastuullisuutta osaksi ammatillisten syventävien opintojen opetusta, jolloin käytännössä vastuullisuusnäkökulma olisi aina kaikessa mukana, mutta myös ammatilliset opinnot toteutuisivat.”

Puutteet vastuullisuuden opetuksessa

Haastateltavista kaksi totesi, että vastuullisuus pitäisi integroida paremmin opetukseen, esimerkkinä suunnittelukurssit, joissa vastuullisuutta ei pitäisi erottaa erilliseksi osaksi, vaan sen pitäisi olla lähtökohta. Yksi haastateltavista sanoi, että vastuullisuusosaamistavoitteet puuttuvat. Alle nostettu löydöksiä tukeva sitaatti.

“Mielestäni kaiken malliston suunnittelun pitäisi olla vastuullista. Se on tavallaan yksi peruselementti kun lähdetään suunnittelemaan mallistoa, sen sijaan, että sille olis erillinen irrallinen suunnittelukurssi. Eli vastuullisuutta tulis enemmän integroida osaksi kaikkea tekemistä riippumatta kurssista. Että se olis ohjenuora kaikkien kurssien pohjalla ja että kurssit linkittyisivät niin, että tieto ikäänkuin syvenee. Lähdeittäis perusteista ja esimerkiksi kolmantena vuonna mentäisiin jo sille tasolle, jossa kurssien välillä olisi aihesiltoja.”

Vastuullisuuskurssin tarpeellisuus

Yhden haastateltavan mielestä opetussuunnitelmassa olisi tarvetta erilliselle vastuullisuuskurssille. Vastuullisuuskurssia myös ehdotettiin niin, että se olisi heti opintojen alussa. Kaksi oli sitä mieltä, että vastuullisuuden integrointi opetukseen riittää. Alle nostettu löydöksiä tukeva sitaatti.

“Et voisko sanoa jopa sillä tavalla, että sen sijaan että meillä on yksi perusteellinen vastuullisuuskurssi, ehkä jopa parempaan oppimistulokseen tai parempi oppimistulos saadaan, kun se vastuullisuus integroidaan läpi OPSin osaksi eri opintojaksoja, jolloin siihen tulee monipuolinen näkemys mukaan ja opiskelijat oppii siihen, että tää on se lähestymistapa, ihan sama puhutaanko tuotteista kaavoituksen tai materiaalien, suunnittelun, tarvikkeiden tai bisneksen näkökulmasta.”

Vastuullisuuteen liittyvien opintojen tärkeys

Kaikki haastateltavat antoivat yhtenäisen vastauksen siitä, että vastuullisuuden opintojen pitäisi olla pakollisia opetussuunnitelmassa. Vastuullisuuden opetus nähtiin myös erittäin tärkeänä osana vaatetusalan ammattitaidon edistämistä. Vastuullisuusosaamista ja sen ylläpitämistä sekä jatkuvaa päivittämistä pidettiin ilmiselvänä osana nykypäivän ammattilaisen ammattitaitoa ja pätevyyttä. Tutkinnon tulisi vastata tulevaisuuden alan toimijoilta vaadittavia edellytyksiä ja osaamista sekä kehittyä aina alan kehittyessä. Haastateltavien kesken vallitsi selkeä konsensus siitä, että vastuullisuusosaaminen on elinehto niin tulevaisuuden vaatetusalan toimijoille, joita tutkinnossa valmennetaan, kuin itse tutkinnon tarjoajalle eli Metropolialle. Alle nostettu joitain löydöksiä tukevia sitaatteja.

“Vastuullisuushan on nykypäivän normaali.”

“Tulee olla osa pakollisia opintoja, sillä Metropolian vaatetusala kouluttaa asiantuntijoita, joiden tulee osata vastata alalle asetettuihin yhä kasvaviin vastuullisuushaasteisiin.”

“ -- Vaatetusala jossain määrin on ehkä leimaantunut ympäristöä kuormittavaksi toimialaksi, niin yhtäläillä siinä on iso potentiaali luoda kokonaan uudenlaisia toimintamalleja, uudenlaista liiketoimintaa ja tottakai näitä ikäänku uusia toimijoita alalle tulee koulun penkiltä ja Metropoliaista, ni sen tähden mun mielestä on elinehto Metropolialle -- Ja siinä mielessä, että esimerkiksi Metropolialla on päivitetty tieto, niin on myös tärkeä siinä mielessä, et me valmennetaan teitä opiskelijoita siihen, ehkä jopa alati muuttuvan vaatetusalan tarvetta vastaavaksi.”

Haastatteluiden jälkeen tarkensimme haastateltavilta muutamia asioita sähköpostitse. Kaikki haastateltavat eivät vastanneet lisäkysymyksiin. Lisäkysymyksissä kysyimme muun muassa sitä mitä kursseja he opettavat ja miten he käsittelevät opettamillaan kursseilla vastuullisuutta.

Haastateltavien opettamat kurssit vaatetusalan tutkinnossa

Haastateltavissa oli kattava otanta Metropolian vaatetusalan eri kurssien opettajia. Haastateltavat ovat aiemmin opettaneet/opettavat muun muassa seuraavia kursseja:

- Ekotehokkuus ja eettisyys vaatetusalalla
- Hankintaprosessin johtaminen vaatetusalalla
- Ohjeistus
- Projektien organisointi ja laadunhallinta
- Syventävä kaava- ja vaatetustekniikka
- Erityisvartaloiden kaavoitus
- Syventävä kaavatietotekniikka ja ohjeistaminen
- Teollinen kaavoitus ja sarjonta
- Teollisen valmistuksen perusteet
- Tilaus- ja toimitusketjun hallinta
- Toimitusketjun hallinta
- Tuote- ja laadunhallinnan johtaminen vaatetusalalla
- Opinnäytetyö
- Kypsyysnäyte
- Vaatetusalan toimintaympäristöt ja vastuut
- Kuitumateriaalit ja kangasrakenteet
- Vaatetussuunnittelu ja tuotteistaminen
- Markkinointi ja brändäys
- Vaatetusfysiologia
- Innovaatioprojekti
- Lastenvaatesuunnittelu
- Käyttäjäkeskeinen suunnittelu
- Ulkoilu- ja urheiluvaatemallisto suunnittelu
- Työ- ja erityisvaatesuunnittelu
- Neulesuunnittelu
- Ostotoiminta
- Valikoimasuunnittelu ja visuaalinen markkinointi,
- kustannuslaskenta

- Toimitusketjun hallinta

Vastuullisuuden käsittely haastateltavien opettamilla kursseilla

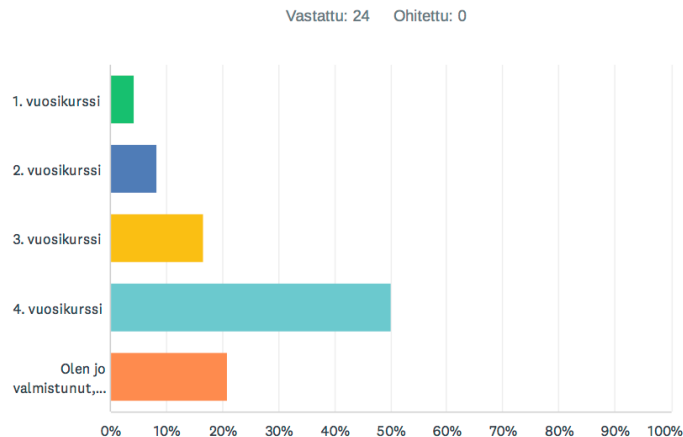
Kysyttäessä siitä, miten vastuullisuutta on käsitelty haastateltavien eri kursseilla, kurssien osaamistavoitteet mainittiin kursseilla käsiteltävien vastuullisuusnäkökulmien lähtökohtana. Osa haastateltavista kertoi käsittelevänsä vastuullisuuden eri näkökulmia osana kurssin sisältöä, vaikka näitä näkökulmia ei erikseen vaadittaisi kurssin osaamistavoitteiden puolesta. Perusteluna tälle oli se, että vastuullisuuden näkökulman esille tuominen esimerkiksi jotain vastuullisuuskysymyksiä herättävää aihetta käsiteltäessä on aiheellista. Eräs haastateltava mainitsi, että on tärkeämpi ajatella vastuullisuusopettamista laajemmasta perspektiivistä, eikä niinkään pelkästään itse opettamiensa kurssien kannalta. Erikseen mainittuina asioina nousi esille standardit ja sertifikaatit sekä auditoinnin tarkoitus ja merkitys osana laadunhallintaa ja vastuullista toimitusketjua.

4.3 Kyselyssä tehdyt löydökset

Metropolian vaatetusalan entisille ja nykyisille opiskelijoille suunnatussa kyselyssä tavoitteena oli saada käsitys tutkinnossa opetettavan vastuullisuusopetuksen kattavuudesta, ja siitä millaisia kokemuksia opiskelijoilla on ollut opintojen toteutuksesta. Kyselyssä haluttiin nostaa esille onnistumisia sekä tarkentaa mahdollisia tulevaisuuden kehityskohteita, joiden kautta vastuullisuusopetusta osana vaatetusalan tutkinto-ohjelmaa voitaisiin viedä eteenpäin. Seuraavassa kohdassa käydään läpi kyselystä saatuja tuloksia ja avataan niitä.

Kysymys 1. Minkä vuoden opiskelija olet tai milloin olet valmistunut?

K1 Minkä vuoden opiskelija olet tai milloin olet valmistunut?

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
1. vuosikurssi	4.17% 1
2. vuosikurssi	8.33% 2
3. vuosikurssi	16.67% 4
4. vuosikurssi	50.00% 12
Olen jo valmistunut, valmistuin vuonna... (anna vastaus vuosilukuna esim. 2019)	20.83% 5
YHTEENSÄ	24

Kuvio 4. Kyselytutkimuksen ensimmäinen kysymys: Minkä vuoden opiskelija olet tai milloin olet valmistunut?

Ensimmäisessä kysymyksessä (kuvio 4) kartoitimme sitä, minkä vuoden opiskelijoita kyselyyn osallistui. Kysely oli avoin kaikille tällä hetkellä opiskeleville sekä jo valmistuneille opiskelijoille. Eri vuosikurssien kesken ensimmäinen ja toinen vuosikurssi ovat aloittaneet opintonsa noudattaen uutta opetussuunnitelmaa siinä missä kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijat sekä jo valmistuneet opiskelijat noudattivat opintojensa aikana vanhaa opetussuunnitelmaa.

Kysymys 2. Miten määrittelisit vastuullisuuden (sustainability)?

Vastanneiden kesken käsitys vastuullisuuden kolmesta peruspilarista oli melko selkeä, ja jokaisella vastaajalla oli jonkinlainen käsitys vastuullisuuden eri osa-alueista. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 2 saaduista vastauksista.

“Vastuullisuuden kolme osa-aluetta täyttyy: taloudellinen, ympäristöllinen ja sosiaalinen.”

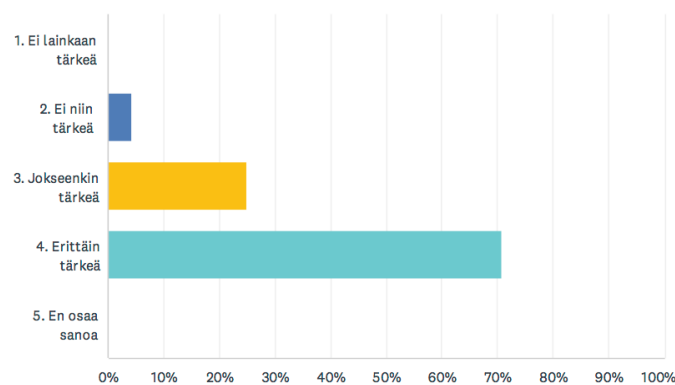
Vastausten keskeiseksi teemaksi nousi ympäristö/ekologisuus määritteenä vastuullisuudelle, se mainittiin jokaisessa vastauksessa. Useassa vastauksessa tuli myös ilmi, että vastuullisuus yhdistetään määritteenä pelkästään ympäristöajatteluun, eli vastuullisuuden muita osa-alueita ei huomioitu. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 2 saaduista vastauksista.

“Ympäristön huomioimisella.”

Kysymys 3. Kuinka tärkeä rooli vastuullisuudella mielestäsi on/oli osana vaatetusalan opintojasi?

K3 Kuinka tärkeä rooli vastuullisuudella mielestäsi on/oli osana vaatetusalan opintojasi?

Vastattu: 24 Ohitettu: 0

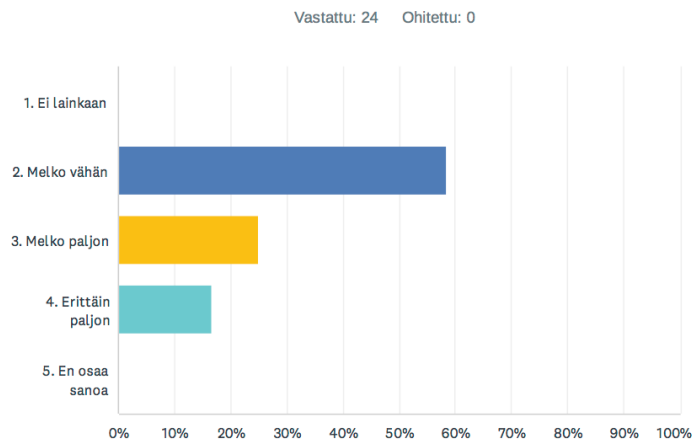
VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
1. Ei lainkaan tärkeä	0.00%	0
2. Ei niin tärkeä	4.17%	1
3. Jokseenkin tärkeä	25.00%	6
4. Erittäin tärkeä	70.83%	17
5. En osaa sanoa	0.00%	0
YHTEENSÄ		24

Kuvio 5. Kyselytutkimuksen kolmas kysymys: Kuinka tärkeä rooli vastuullisuudella mielestäsi on/oli osana vaatetusalan opintojasi?

Kyselyyn vastanneista huomattava määrä, jopa 70,83 % koki vastuullisuuden roolin tärkeäksi osaksi vaatetusalan opintoja (kuvio 5).

Kysymys 4. Näkykö/näkyikö vastuullisuus mielestäsi opinnoissasi?

K4 Näkykö/näkyikö vastuullisuus mielestäsi opinnoissasi?

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET
1. Ei lainkaan	0.00% 0
2. Melko vähän	58.33% 14
3. Melko paljon	25.00% 6
4. Erittäin paljon	16.67% 4
5. En osaa sanoa	0.00% 0
YHTEENSÄ	24

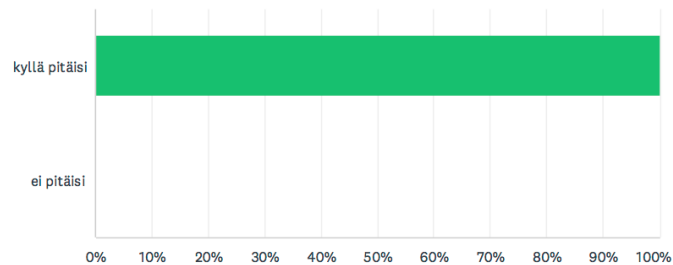
Kuvio 6. Kyselytutkimuksen neljäs kysymys: Näkykö/näkyikö vastuullisuus mielestäsi opinnoissasi?

Tuloksista nähdään, että jokaisen vastanneen mielestä vastuullisuus ilmenee opinnoissa jollain tapaa. Yli puolet, 58,33 %, on kuitenkin sitä mieltä, että vastuullisuus näkyy tai näkyi melko vähän (kuvio 6).

Kysymys 5. Pitäisikö mielestäsi vastuullisuuden opinnot olla pakollisia opetussuunnitelmassa?

K5 Pitäisikö mielestäsi vastuullisuuden opinnot olla pakollisia opintosuunnitelmassa?

Vastattu: 24 Ohitettu: 0

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
kyllä pitäisi	100.00%	24
ei pitäisi	0.00%	0
YHTEENSÄ		24

Kuvio 7. Kyselytutkimuksen viides kysymys: Pitäisikö mielestäsi vastuullisuuden opinnot olla pakollisia opetussuunnitelmassa?

Tulos oli yksimielinen. 100 % vastanneista kokee, että vastuullisuuteen liittyvien opintojen kuuluisi olla pakollisia opetussuunnitelmassa (kuvio 7).

Kysymys 6. Miten toivoisit vastuullisuuden tulevan paremmin esiin opinnoissa?

Vastaajien kesken vastuullisuuden toivotaan olevan kokonaisvaltaisesti osana opintoja ja että se olisi kaiken opetuksen lähtökohta. Vastuullisuuden vaihtoehtoisuutta haluttaisiin vähentää. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 6 saaduista vastauksista.

“Vastuullisuus tulisi olla vahvasti osana jokaista kurssia tai ainakin opintokokonaisuutta. Vastuullisuutta tulisi käsitellä kokonaisvaltaisesti.”

Eryteisesti toivottiin, että pelkästään ongelmien toistuvan esilletuomisen sijaan keskityttäisiin ratkaisuihin. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 6 saaduista vastauksista.

“Toivoisin että luennoitsijat olisivat perehtyneempiä aiheeseen ja he voisivat tarjota aiheeseen koskien enemmän tietoa. vastuullisuus mainittiin jokaisella kurssilla mutta vastuullisia ratkaisuja esim materiaaliopissa olisi ollut hyvä nousta enemmän esiin.”

Kysymys 7. Muistele vanhoja kurssejasi: Miten tarjotut kurssit ovat mielestäsi vastanneet oppimistavoitteita ja kurssisisältöjä? Onko sinulla antaa esimerkkejä?

Kysymyksessä 7 on kirjoitusvirhe. Oppimistavoitteilla tarkoitetaan osaamistavoitteita. Lisäksi kysymyksestä jäi uupumaan näkökulmaa tarkentavana seikkana sana vastuullisuus, joten vastaajat vastasivat oppimistavoitteista sekä kurssin sisällöistä kysyttäessä hyvin yleisellä tasolla. Saimme kattavasti erilaisia vastauksia oppilaiden kokemuksista osaamistavoitteiden sekä kurssin sisältöjen yhteensopivuudesta. Vastaajista useat olivat sitä mieltä, että lähtökohtaisesti osaamistavoitteet ovat vastanneet kurssisisältöjä. Eriäviä mielipiteitä ja kokemuksia sekä kehitysalueita tuotiin kattavasti esille. Alle nostettu joitain kyselyssä kysymykseen 7 saaduista vastauksista.

“Aina ei ollut selvää, mitkä oppimistavoitteet olivat. Tätä esiintyi esimerkiksi suunnittelukursseilla - palautelomaineessa oli arvioitu eri osa-alueita, mutta mielestäni oppilaille ei kerrottu selkeästi, mitä kukin osa-alue kyseisessä suunnittelutehtävässä tarkoitti. Sanallinen palaute oli hyvin vähäistä. Moni kurssi tuntui olevan vain pintaraapaisu kurssisisällöstä, eikä syvällisempää tieto-taitoa päässyt kertymään. Tästä esimerkkinä verkkokauppaa ja logistiikkaa koskevat kurssit. Koen, että koulutuksen jälkeen en voi sanoa itseäni ammattilaiseksi. Esimerkiksi kaavoitusohjelmien käyttö ei tullut niin tutuksi kuin olisin halunnut, sillä käytännönläheistä tekemistä ei ollut. Sama pätee liiketoimintapuolen kursseihin.”

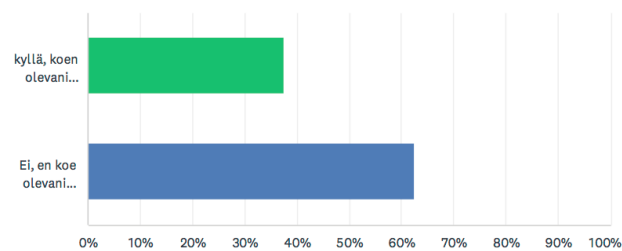
“Kurssit ovat melko usein vastanneet osaamistavoitteita ja -sisältöjä. Esim. neulosvaatteiden kaavoitus vastasi hyvin, mutta lastenvaatteiden kaavoitus taas ei, koska minulla olisi pitänyt olla suunnittelukurssi alla.”

Kysymys 8. Koetko olevasi tarpeeksi tietoinen/saaneesi tarpeeksi kattavan katsauksen vastuullisuudesta toimiaksesi itsevarmasti ammattilaisena vaatetusalan työpaikoilla?

K8 Koetko olevasi tarpeeksi tietoinen/saaneesi kattavan katsauksen vastuullisuudesta toimiaksesi itsevarmasti ammattilaisena vaatetusalan työpaikoilla?

Vastattu: 24 Ohitettu: 0

VASTAUSVAIHTOEHDOT	VASTAUKSET	
kyllä, koen olevani tarpeeksi tietoinen ja osaava.	37.50%	9
Ei, en koe olevani tarpeeksi tietoinen ja osaava	62.50%	15
YHTEENSÄ		24

Kuvio 8. Kyselytutkimuksen kahdeksas kysymys: Koetko olevasi tarpeeksi tietoinen/saaneesi tarpeeksi kattavan katsauksen vastuullisuudesta toimiaksesi itsevarmasti ammattilaisena vaatetusalan työpaikoilla?

Kyselyyn vastanneiden kesken jopa 62,5 % koki, ettei ole saanut tarpeeksi kattavaa katsausta vastuullisuudesta toimiakseen itsevarmasti ammattilaisena vaatetusalan työpaikoilla (kuvi 8).

Kysymys 9. Minkälaisia puutteita koet vastuullisuusosaamisessasi? Mikäli koet puutteita, haetko itsenäisesti vastauksia? Miten ja miksi?

Vastanneiden kesken monet kokevat puutteita vastuullisuusosaamisessaan. Tietoa hankitaan paljon itse, koska opetuksen koetaan olevan vajavaista. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 9 saaduista vastauksista.

“Mielestäni vastuullisuusopetusta ei ole ollut tarpeeksi. Sitä ollaan koko ajan opetukseen lisäämässä, mikä on hieno asia. Uskon, että tulevaisuuden työpaikoissa vaatetusalalla vastuullisuus tulee olemaan läsnä kaikessa tekemisessä. Vastuullisuuteen ja kestäväyyteen liittyvät asiat myös muuttuvat jatkuvasti ja alalle tulee uusia innovaatioita. Tämä

vaikuttanee opetuksen järjestämiseen, sillä opetusmateriaaleja täytyisi uudistaa jatkuvasti. Tuntuukin, että kurseilla ajankohtaisimman tiedon ja esimerkiksi uusien, vastuullisempien materiaalien etsiminen jää oman kiinnostuksen varaan.”

Heikoimmaksi lenkiksi opetuksessa vastuullisuuden osalta nimettiin materiaaliopinnot. Monet kokevat, että heillä ei ole kattavaa käsitystä materiaaleista ollakseen itsevarmoja tehdessään niitä koskevia vastuullisempia päätöksiä. Alle nostettu joitain kyselyssä kysymykseen 9 saaduista vastauksista.

“Toivoisin että olisin saanut lisää tietoa materiaaliopinnoista ja kankaan käsittelyiden ympäristöystävällisyydestä.”

“Esim. materiaalien ja käsittelyjen eettisyys.”

“Materiaalien kierrättäminen ei ole niin tuttua.”

Kysymys 10. Onko/oliko opinnoissasi jokin osa-alue, jossa vastuullisuusajattelu ei näy/näkynyt mielestäsi tarpeeksi? Entä näkykö/näkyikö se jollain osa-alueella poikkeuksellisen hyvin?

Vastausten keskeiseksi kehitysaiheeksi nostettiin suunnittelukurssit ja niillä esiintyneen vastuullisuusajattelun puuttuminen. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 10 saaduista vastauksista.

“Mielestäni suunnittelukursseilla vastuullisuutta oltais voitu tuoda enempi esille konkreettisesti, eli miten käytännössä malliston suunnittelussa tulee ottaa huomioon vastuullisuus. Tätä ajatusta olisi mielestäni voinut tuoda enemmän esille esim. liiketoiminnan tai markkinoinninkurssilla, joita nyt Vestonomitutkinnossa ei muutenkaan ole järkyttävä määrä :D kuinka vastuullisuutta voidaan pitää myös kilpailuetuna ja kuinka sitä voidaan hyödyntää vaatetusalalla.”

Monet vastaajista kokivat erityisen onnistuneeksi kurssiksi vastuullisuutta käsitelleen Ekotehokkuus ja eettisyys -kurssin. Useiden vastaajien mielestä kyseisen kurssin tulisi olla osa pakollisia opintoja sisältönsä puolesta. Alle nostettu yksi kyselyssä kysymykseen 10 saaduista vastauksista.

“Sanoisin, että Ekologisuus ja Ekotehokkuus oli kurssi, jossa vastuullisuus oli fokuksessa ja tykkäsin siitä kovasti. Lisäksi materiaaleja käsittelevillä kursseilla sivuttiin vastuullisuutta ja kurssin ilmapiiri oli mielestäni otollinen esittää kysymyksiä asiaan liittyen. Muuten vastuullisuus ei mielestäni näkynyt kuin korkeintaan sivulauseissa. Metropolian vestonomiesittelyssä lukee seuraavasti: "Vestonomiopinnot sisältävät vaatetusalan vastuullisen liiketoiminnan keskeiset periaatteet globaalissa toimintaympäristössä. --." Mielestäni tämä ei pidä paikkansa. Esimerkiksi suunnittelussa ei tuotu esille vastuullisuusnäkökulmaa lainkaan.”

5 Ammatillisen neuvottelukunnan näkökulma

Tutkinto-ohjelmilla on henkilöstön, opiskelijoiden ja työelämän edustajien muodostamia neuvottelukuntia. Näitä kutsutaan ammatillisiksi neuvottelukunniksi. Neuvottelukunnan tehtäviin kuuluu muun muassa;

- Tutkinto-ohjelmien ja elinkeinoelämän välisten yhteyksien kehittäminen ja luonti
- Tutkinto-ohjelmiin liittyvien tehtävien, opetuksen sekä opetussuunnitelmien kehitys
- Lausuntojen anto esimerkiksi tutkinto-ohjelmien henkilövalintoihin ja hankintoihin koskeviin ja liittyviin kysymyksiin
- Aloitteiden tekeminen tutkinto-ohjelman alaan liittyvien asioiden kehittämiseksi

(Metropolia n.d. Organisaatio ja strategia)

Ammatillinen neuvottelukunta on tärkeässä roolissa opetussuunnitelmien suunnittelussa. Kysyimme ammatillisen neuvottelukunnan edustajilta sähköpostitse, miksi vastuullisuuden opetus nähdään tärkeänä osana vestonomin ammattitaidon edistämisessä sekä millaisena he näkevät tulevaisuuden vastuullisuusosaamistarpeen. Ammatillisen neuvottelukunnan mukaan tärkeää vaatetusalan tutkinto-ohjelmassa olisi kyetä tunnistamaan omat vaikutusmahdollisuutensa osana koko toimialaa sekä hallita nykyhetken liiketoimintamallien kriittinen tarkastelu. Myös kyky etsiä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä arvioida innovaatioiden ja uusien liiketoimintamallien käyttösopivuutta on oleellista.

Vaatetusalan koulutuksen kehityksen näkökulmasta tärkeänä nähtiin muun muassa seuraavanlaiset vastuullisuusteemat (Ammatillisen neuvottelukunnan edustaja 2021):

- Tuotteiden ja tuotannon ympäristö- ja ilmastovaikutusten ymmärtäminen
- Kiertotalous- ja design for circularity-ajattelu
- Jäljitettävyys ja läpinäkyvyys tuotantoketjuissa
- Yritysvastuu ja ihmisoikeudet

Koska ammatillisella neuvottelukunnalla on ajankohtaista tietoa ja ymmärrystä alan todellisista vastuullisuusosaamistarpeista, olisi edellä mainittuja teemoja ja näkökulmia hyvä ottaa huomioon koulutuksessa sekä opintojen sisällöissä.

6 Löydösten tulkinta

Tässä kappaleessa keskitymme pohtimaan, mitä edellisessä kappaleessa mainitsemaamme löydökset merkitsevät eri aineistojen sekä tutkimuskysymyksiensä valossa. Avaamme analyysimme tuotoksia ja pohdimme niiden merkityksiä sekä peilaamme niitä tutkimuksemme kysymyksiin. Halusimme selvittää, millainen on Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuusopetuksen tila. Lisäksi meitä kiinnosti se, millaisia vastuullisuusnäkökulmia Metropolian vaatetusalan opintoihin on tällä hetkellä sisällytetty ja miten kyseiset näkökulmat tulevat esille opetuksessa.

6.1 Opetussuunnitelmat

Vanha (2017–2019) opetussuunnitelma ei sisällä vastuullisuutta käsittelevää opintokokonaisuutta lainkaan. Koska erilaisia vastuullisuusnäkökulmia sisältävien opintojen määrä on itsessään jo vähäistä, jää vastuullisuuden painottaminen näin ollen opiskelijan oman päätännän valtaan. Koska opetussuunnitelma on suunniteltu kaikille samaksi, seuraa se pakollisten

opintojen osalta tiukkaa aikataulua, joka rajoittaa opiskelijoiden mahdollisuuksia osallistua esimerkiksi muiden yliopistojen ja korkeakoulujen tarjoamien kurssien opintoihin, vaikka kiinnostusta vastuullisuuden opintojen syventämiseen olisi.

Vaikka vanhan opetussuunnitelman mukaisesti valitut vastuullisuutta käsittelevät kurssit näyttävät kurssien sisältöjen mukaan käsittelevän vastuullisuutta kattavasti ja antavan sille paljon painoarvoa, herää kysymys, että voimmeko todella olettaa kolmen vastuullisuutta käsittelevän kurssin (joista yksi on vaihtoehtoinen) antavan opiskelijoille tarpeeksi kattavan katsauksen vastuullisuuteen? Kolmen vastuullisuutta käsittelevän kurssin sisältö ei välttämättä riitä kattamaan opiskelijoiden tulevia opintoja saumattomasti tai antamaan vastauksia tulevien kurssien aikana herääviin vastuullisuuskysymyksiin.

Koska olemme molemmat suorittaneet tutkintomme vanhemman opetussuunnitelman mukaisesti, koimme mielenkiintoiseksi myös pohtia meidän omien kurssisuoritustemme eroavuuksia vastuullisuuteen liittyen. Huomasimme, että toinen meistä ei ollut ottanut vaihtoehtoista kurssista lainkaan vastuullisuuteen liittyviä kursseja. Vaikka aihe on molempia aina kiinnostanut yhtä paljon, olemme kuitenkin lopulta molemmat joutuneet tekemään opintoihin liittyviä ratkaisuja eri näkökulmasta.

Jos vastuullisuus olisi sijoitettu kursseihin jo itsessään, olisiko kurssivalinnat voineet lopulta olla erilaiset vaihtoehtoisten ammattiopintojen ja vapaasti valittavien opintojen osalta? Koska vaatetusalan tutkinto-ohjelma on Metropolia Ammattikorkeakoulussa opetussuunnitelman pohjalta suunniteltu siten, että se noudattaa aikataulullisesti yhtä mallia, eli jotkin kurssit on käytävä juuri tiettyinä ajankohtana tai ne menevät seuraavalle vuodelle ja silloinkin mahdollisesti se olisi päällekkäin jonkin toisen kurssin kanssa. Tämän takia opintojen ja oppilaan omien intressien/kiinnostuksen kohteiden yhteensovittaminen on joskus haastavaa. Kurssien ajankohdat eivät aina anna joustavuutta opintojen personalisointiin. Esimerkiksi kerran vuodessa pidetty

kurssi ei välttämättä sovi opiskelijan opintoaikatauluun, mikä saattaa rajoittaa tiettyjen ammatillisten kiinnostuskohteiden painottamista.

Uuden opetussuunnitelman tarkastelu vastuullisuusopetuksen näkökulmasta herätti paljon positiivisia ajatuksia. Oli ilahduttavaa huomata, kuinka aihepiiri on selvästi nostettu suureksi osaksi koko tutkinnon opintoja. Vastuullisuutta käsittelevien kurssien määrän kasvu on todella mittava ja muutos on tervetullut, ja sen olisimme toivoneet tapahtuvan jo aiemmin. On mielenkiintoista tulevaisuudessa nähdä, onko uudella opetussuunnitelmalla positiivisempi vaikutus opiskelijoiden ammattiosaamiseen, erityisesti tämän alan tulevaisuutta ajatellen.

6.2 Haastattelu

Haastatteluissa nousi esille epäkohtia, joiden kehittämisen koemme olevan hyvinkin aiheellista. Suurimpana kehityskohtana nostaisimme opettajien vähäisen kommunikoinnin kurssien vastuullisuusopetuksesta. Vaikka jonkinlaista keskustelua saman aineen opettajien kesken on, olisi erityisen tärkeää, että kommunikointi olisi kokonaisvaltaista. Jos eri aineiden opettajat eivät ole tietoisia muiden vastuullisuuden opettamisesta, kuinka voidaan olla varmoja, että jokainen tärkeä osa-alue tulee varmasti opetettua? Tietoisuus siitä, miten muut opettajat opettavat vastuullisuutta ja mitkä asiat siihen liittyen tulevat opetuksessa näkyviin, edesauttaisi vastuullisuusopetuksen integroimista tutkinto-ohjelmaan. Myös yhteinen linjaus vastuullisuusosaamistavoitteista edesauttaisi sitä, että jokainen tärkeä osa-alue huomioidaan opetussuunnitelman suunnittelussa ja integrointi olisi myös johdonmukaisempaa.

Kommunikointi on myös yleisesti koko tutkinnon näkökulmasta tärkeää. Huomasimme omien opintojemme kohdalla sen, että samat asiat toistuivat useaan kertaan, sillä opettajat eivät tuntuneet olevan lainkaan tietoisia siitä, mitä muut opettajat opettavat. Kertauksella on myös omat hyötynsä, mutta on erittäin tärkeää muistaa, että asioiden toistaminen voi myös olla pois niistä aiheista, joita kukaan muu opettaja ei osaisi ottaa huomioon. Liiallinen toisto

vie asioilta pois niiden merkityksen, varsinkin jos asiaan ei tuoda minkäänlaista uutta näkökulmaa.

Toinen vahvasti esille noussut epäkohta oli Metropolia Ammattikorkeakoulun antaman tuen vähäisyys opettajien oman vastuullisuusosaamisen kehittämisessä. Vaikka opettajien työaikaan onkin määritelty tietty tuntimäärä, jonka kukin opettaja saa käyttää parhaaksi katsomallaan tavalla oman osaamisensa kehittämiseen, haastatteluissa ilmeni, että tämä aika ei ole riittävä ja ammatillisen osaamisen kehittäminen venyy myös vapaa-ajalle. Jos opettajien oma ammatillinen kehittäminen jää pääosin vapaa-ajalle, on olemassa riski, ettei kehitystä tapahdu. Vastuullisuutta kuitenkin pidetään tärkeänä osana vaatetusalan ammattitaitoa, eli pätevän koulutuksen kannalta olisi tärkeää, että opetus pysyisi ajankohtaisena. Vaikka opettajien oma kiinnostus aiheesta on varmasti erittäin korkea, on harmillista, ettei työnantajan puolelta välttämättä pystytä saamaan tukea oman ammatillisen kehittymisen kannalta tarpeeksi. Voidaan myös olettaa, että Metropolia Ammattikorkeakoululle on ensisijaisen tärkeää oppilaiden ammattitaidon ja työllistymisen edistäminen. Siksi työkuviin muuttuessa olisi tärkeää pystyä tarjoamaan opettajille oikeanlaisia työvälineitä ja tarpeeksi aikaa opetusmateriaalien päivittämiseen sekä itsensä kehittämiseen.

Jotta opiskelijat voisivat myös itse kehittää omaa osaamistaan vastuullisuuteen liittyen, olisi opettajien hyvä opettaa opiskelijoille, mistä tietoa kannattaa hakea, ja mitä tietoa kannattaa hyödyntää. Mistä esimerkiksi opettajat itse etsivät tietoa? Voisiko samoista lähteistä olla hyötyä myös opiskelijoille? Medialukutaitoa edistää toki jo se, että koulutus on tarpeeksi kattava, jolloin opiskelija itse osaa lähestyä erilaisia lähteitä kriittisesti. Kuitenkin opiskelunsa vasta-aloittanut opiskelija ei välttämättä pysty vielä itse arvioimaan, ovatko lähteet oikeasti vartenotettavia, ja onko tieto päivitettyä.

6.3 Kysely

Kyselyn tutkiminen ja vastausten läpikäynti oli mielenkiintoista. Oli kiinnostavaa nähdä, millaisia mielipiteitä kysely herätti opiskelijoissa.

Jännittäväntä oli verrata opiskelijoiden kokemuksia omiin kokemuksiin ja peilata vastauksia itse opiskelijana muodostettuihin mielipiteisiin. Oli ilahduttavaa huomata, kuinka vastuullisuus aihepiirinä on sisäistetty kattavasti osaksi tämän alan osaamista ja miten opiskelijat kokevat aiheen tärkeäksi ja painottavat aiheen ajankohtaisuutta.

Oli hienoa huomata, kuinka opiskelijoilta löytyi ymmärrystä vastuullisuuden määrittelyyn. Tämä huomio synnytti mielenkiintoisen ristiriidan, kun taas kysyimme itse vastuullisuusosaamista. Monelta löytyy ymmärrystä alan vastuullisuusongelmista, mutta ratkaisuja näihin ongelmiin tai syventynyttä tietämystä ei osattu tarjota, ja se herätti huolta monen opiskelijan ammatillisen itsevarmuuden osalta. Mielestämme tässä nousi hyvin esille vanhan opetussuunnitelman yksi isoista ongelmakohdista, ja omien kokemusten myötä voimme samaistua tähän huomioon. Ratkaisulähtöisen opetuksen tuominen mukaan opintoihin olisi erittäin tarpeellista ja tervetullutta. Työllistyttyämme työnantajat odottavat meiltä juuri alan koulutuksesta valmistuneilta ratkaisuja ja päivittyntä tietoa alan ongelmiin, joten olisi hienoa olla valmiuksia tarjota niitä.

Toinen meissä paljon ajatuksia herättänyt löydös oli se, että hälyttävästi 62,5 % kyselyyn vastanneista koki, ettei ole saanut tarpeeksi kattavaa katsausta vastuullisuudesta toimiakseen itsevarmasti ammattilaisena vaatetusalan työpaikoilla. Tähän me molemmat samaistumme vastaajien kanssa. Lisäksi monet vastavalmistuneista ovat ilmaisseet keskusteluissa kanssamme epävarmuutta oman ammatillisen pätevyyden suhteen. Useat kokevat, että työelämässä esiin tulevien vastuullisuusasioiden kyseenalaistaminen on joskus haasteellista, sillä valmiuksia tai tietotaitoa siihen ei oikeastaan ole. Tämä viestii vahvasti siitä, että tutkinto on irrallaan työelämästä ja ajankohtaisista vastuullisuuskysymyksistä. Samaistuimme myös opiskelijoiden jakamaan tuntemukseen siitä, ettei käsitys materiaaleista tunnu olevan tarpeeksi kattava tehdäkseen itsevarmasti vastuullisia päätöksiä niihin liittyen työelämässä. Tietysti vastavalmistuneella voi olla epävarmuuksia oman ammatillisen pätevyyden suhteen muutenkin, sillä työelämään siirtyminen opinnoista on suuri muutos kenelle tahansa meistä. Siirtyminen tutusta ja

turvallisesta ympäristöstä ja toimintamalleista uuteen aiheuttaa epävarmuutta helposti kenelle tahansa.

Lisäksi varsin kollektiiviseksi mielipiteeksi muodostui se, että vastuullisuusopetusta ja vastuullisuuden näkökulmia ja aihepiiriä on ollut mukana opinnoissa liian vähän. Olisi hienoa, jos tulevaisuudessa vastuullisuus otettaisiin kaikkeen opetukseen ja tekemiseen lähtökohdaksi. Tässä ajassa ja alamme murroksessa vastuullinen toiminta on tulevaisuutta ja sen tulisi näkyä jo opetuksessa.

7 Yhteenveto ja loppupohdinta

7.1 Millainen on Metropolian vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuuteen liittyvien opintojen tila?

Tutkimuksen myötä on ilmiselvää, että vastuullisuusosaaminen on merkittävä osa tämänhetkistä ja tulevaisuuden vaatetusalan ammattiosaamista. Jotta tekstiili- ja vaatetusalaa voitaisiin viedä vastuullisesti eteenpäin, se tarvitsee uusia alan osaajia, joilla on ajankohtainen vastuullisuusosaaminen.

Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman vastuullisuuteen liittyvien opintojen tilan voidaan sanoa olevan hyvä ainakin tutkimuksessamme selvinneiden löydösten pohjalta. Tutkinnon uudet opiskelijat ja ne, jotka jatkavat opintojaan uuden opetussuunnitelman mukaisesti, tulevat saamaan kattavamman katsauksen vastuullisuuteen osana opintojaan, mikäli kurssien osaamistavoitteita sekä opintosisältöjä noudatetaan. Koska uuden opetussuunnitelman mukaisesti valmistuneita ja työelämään siirtyneitä vestonomeja ei vielä tämän tutkimuksen aikana ole lainkaan, tulevaisuus näyttää, vastaako opetus alalla vaadittavaa tietotaitoa vai onko vastuullisuuden integrointia mahdollisesti laajennettava edelleen.

On syytä huomioida kuitenkin se, että ala sekä vastuullisuuden ongelmat ja niihin innovoidut ratkaisut muuttuvat ja kehittyvät jatkuvasti, joten myös opetusta on muutettava kehityksen myötä. Opetussuunnitelmia tulee kehittää

jatkuvasti yhdenmukaiseksi alalla ilmenevän tarpeen kanssa, jotta tulevaisuudessa opiskelijan kyvyt vastaisivat valmistumisen jälkeen alan todellisia ja ajankohtaisia tarpeita.

7.2 Millaisia vastuullisuusnäkökulmia Metropolian vaatetusalan opintoihin on tällä hetkellä sisällytetty, ja miten kyseiset näkökulmat tulevat esille opetuksessa?

Vastuullisuuteen liittyvissä opinnoissa oli vanhassa opetussuunnitelmassa joitakin puutteita verrattaessa ajankohtaiseen alan tarpeeseen. Vastuullisuus oli pienessä osassa opetuksessa, vaikka sitä kursseilla usein opettajien puolesta käytiin läpi eri näkökulmista muun sisällön kanssa. Vastuullisuuden eri näkökulmia kattavasti käsitellyt kurssi, *Ekotehokkuus ja eettisyys*, oli osana vapaasti valittavia opintoja eikä kaikki opiskelijat sitä syystä tai toisesta käyneet. Tämä tieto ei sinänsä ollut meille uutta, sillä olemme molemmat suorittaneet tutkintomme vanhaa opintosuunnitelmaa seuraten.

Uuden opetussuunnitelman myötä vastuullisuus opetuksen tulevaisuus näyttää hyvältä. Vastuullisuutta ja sen useita näkökulmia on otettu kattavasti osaksi opintoja esimerkiksi uuden vastuullisuusopintokokonaisuuden myötä. Vastuullisuuden kolme pilaria otetaan nyt kattavasti mukaan opinnoissa. Esimerkiksi sosiaalisen vastuullisuuden sisäisiä vastuullisuuskysymyksiä käsitellään nyt muun muassa *Vaatetusalan sopimuskäytänteet* -kurssilla, jossa opiskelija tutustuu työlainsäädäntöön sekä alalla käytettäviin sopimuksiin. *Syventävä mallisto- suunnittelu, toimitusajat ja tuotannon ulkoistaminen* -kurssilla opiskelija taas pääsee käsittelemään vastuullisuuden taloudellista näkökulmaa. Ympäristöllisen vastuun käsittely on vastuullisuusopintokokonaisuuden sekä uudesta opetussuunnitelmasta poimittujen vastuullisuutta käsittelevien kurssien läpileikkaama teema. Se tulee opiskelijalle tutuksi näkökulmaksi monilla kursseilla, joista yhdeksi esimerkiksi voimme nostaa *Kiertotalous ja standardit vaatetusalalla*-kurssin.

Huomasimme että uuden opetussuunnitelman laajentuneen vastuullisuutta käsittelevien näkökulmien joukosta puuttui kuitenkin hiilineutraaliuden käsittely. Voi olla, että joillakin kursseilla tätäkin teemaa ja näkökulmaa

avataan, mutta tämä ei ilmene lainkaan kurssin sisällöissä tai oppimistavoitteissa. Hiilineutraalius ja sen ympärillä käytävä keskustelu on todella ajankohtaista ja aktiivista tällä hetkellä. Olisi suotavaa, että myös tätä vastuullisuuden näkökulmaa ja sen käsittelyä otettaisiin kattavasti mukaan tulevaisuuden opintoihin ja huomioitaisiin myös osaamistavoitteissa. Tästä puutteesta huolimatta voidaan kuitenkin todeta, että vastuullisuutta ja useita sen teemoja, joita käsitelimme kappaleessa 2. on integroitu osaksi opintoja uuden opetussuunnitelman myötä.

7.3 Opinnäytetyöprosessi ja oman osaamisen arviointi

Tätä opinnäytetyötä oli mielenkiintoista tehdä. Olemme molemmat aina olleet todella kiinnostuneita vastuullisuudesta, ja opintojemme edetessä olemme henkilökohtaisesti joutuneet useiden tässä tutkimuksessa esiin nousseiden kysymysten ja ongelmien eteen. Tämä tutkimus oli tervetullut päivitys ja katsaus myös omaan vastuullisuusosaamiseemme. Koemme, että kokonaisuudessaan opimme paljon uutta tästä aihepiiristä.

Haastatteluja oli mielenkiintoista tehdä, koska pääsimme kuulemaan opettajien mielipiteitä alan ja tutkinnon tämänhetkisestä tilanteesta. Opiskelijoiden kyselyssä tuli myös hyvin esille, että emme olleet ainoita, jotka pohtivat oman opiskelun aikana puutteita vastuullisuuden opetuksessa. Tämä oli jollain tapaa sekä surullista, että huojentavaa.

Oli todella mielenkiintoista huomata kuinka opettajien, opiskelijoiden ja meidän mielipiteemme moneen asiaan ja ongelmaan ovat kuitenkin linjassa, eli jaamme saman näkökulman asioihin. Opetuksen kehittämisen kannalta tämä on positiivista, sillä kehitys palvelisi siten opettajia sekä opiskelijoita, sillä silloin kun opettaja kokee voivansa lähtökohtaisesti tehdä työnsä parhaalla mahdollisella tavalla, on opetuksella silloin mahdollisuus tarjota opiskelijalle parhaat lähtökohdat oppimiseen.

Tämä tutkimus toimii Metropolian opettajille hyvänä pohjana tämänhetkisen opetussuunnitelman tilan ymmärtämiseen. Tutkimuksesta löytynee myös

vastauksia siihen, mitä opiskelijat kaipaavat ja odottavat tutkinnolta ja opettajilta vastuullisuuteen liittyen. Lisäksi tutkimus voi tarjota työvälineitä opettajien ja oppilaiden väliseen vuorovaikutukseen. Uskomme oppinnäytetyössämme olevan paljon materiaalia, jota SusTeXEdu-hanke voi hyödyntää monin eri tavoin.

Kun näin jälkiviisaina pohdimme, mitä olisimme voineet tehdä paremmin, mieleen nousee ainakin haastattelun toteuttaminen. Olisi ollut hyvä ajatus laittaa kaikille haastateltaville kysymykset esimerkiksi sähköpostilla etukäteen, jotta kysymyksiin olisi päässyt jo tutustumaan ennen varsinaista haastattelutilannetta. Kysymyksiä olisi voinut tarkentaa ja niitä olisi voinut olla vielä enemmän. Esimerkiksi olisimme voineet ottaa osaamistavoitteet vastuullisuuteen liittyen hieman tarkemmin huomioon sekä vastuullisuuden osa-alueita ja näkökulmia olisimme voineet tarkentaa syvällisempien kysymysten kautta. Olisimme voineet kysyä tarkemmin, miten haastateltavat käsittelevät sosiaalista, ympäristöllistä ja taloudellista vastuuta pitämillään kursseilla tai käsitelläänkö kiertotaloutta ja hiilineutraaliutta kurssin näkökulmista.

Lisäksi jos aikaa olisi ollut enemmän olisimme voineet jaksottaa kyselyn sekä haastattelun eri viikoille, jolloin olisimme voineet keskittyä niiden sisältöihin paremmin. Olisimme tällöin voineet saada ideoita ja hyödyntää näitä tutkimustuloksia ja muodostaa esimerkiksi tarkempia ja mielenkiintoisempia kysymyksiä toiseen aineiston hankintamenetelmään. Esimerkiksi haastattelussa olisi voinut hyödyntää kyselyssä selvinneitä oppilaiden kokemuksia ja muotoilla kysymyksiä niitä huomioiden. Tällöin olisi voitu luoda tiiviimpi yhteys opettajien ja opiskelijoiden jaettuun kokemukseen opintojen tilasta ja niiden kehityskohteista.

Mietimme myös, että olisi ollut mielenkiintoista, jos olisimme voineet haastatella tai keskustella yhden tai useamman työelämän ammattilaisen

kanssa. Esimerkiksi viisi vuotta työelämässä olleilla olisi ollut vielä muistikuvia omista korkeakouluajoista ja samalla kokemusta alan nykyisestä ja todellisesta tilanteesta. Heiltä olisi voinut olla mielenkiintoista kysyä mielipiteitä siihen onko vastuullisuusopetus nykyisellään heidän mielestään tarpeeksi kattavaa.

Koska noudatimme tiukkaa aikataulua, oli meidän erityisen tärkeää aikatauluttaa prosessi. Pysyimme aikataulussa mielestämme mallikkaasti vastoinkäymisistä huolimatta. Hoidimme omat vastuualueemme hyvin ja autoimme toinen toistamme, myös niinä hetkinä, kun valkoisen paperin kammo uhkasi. Kaiken kaikkiaan tiimityö meillä sujui hyvin. Aikataulun kiireellisyys saattoi vaikuttaa tämän tutkimuksen tekemiseen. Välillä tuntui, että aikaa parhaiden valintojen tekemiseen ja syvälliseen ajatteluun ei ollut tarpeeksi. Toisinaan tuntui myös siltä, että työhön liittyvät ajatukset puuroutuivat omassa päässä ja että niiden artikulointi oli haastavaa. Kirjoitetulle tekstille sokeutui ja myöhemmin sitä lukiessa huomasi toistaneensa jotain asiaa useasti ilman päämäärää. Koemme silti että onnistuimme kuormittavan ja tiukan aikataulun rajoissa hyvin työssämme ja että saimme aikaan mielenkiintoista sekä syvällistä analyysia ja tulkintaa.

7.4 Jatkotutkimus ajatuksia

Tulevaisuutta ajatellen kehityskohteena voisi olla opintojen sisältämän vastuullisuusopetuksen strateginen jakaminen eri kursseille siten, että niistä muodostuva kokonaisuus ja kokonaiskuva on selvä niin opettajille kuin opiskelijoillekin.

Olisi myös ehkä aiheellista ottaa kurssisisällöt sekä oppimistavoitteet vielä isomman suurennuslasin alle tarkkailuun. Voisi olla mielenkiintoista käydä opetussuunnitelmaa ja kurssien sisältöä ihan kurssikohtaisesti läpi ja katsoa, mihin vastuullisuuden aihealueisiin kullakin kurssilla yksityiskohtaisesti perehdytään ja selvittää, mistä näkökulmasta niitä lähestytään. Näin voitaisiin myös keskittyä syvemmin osaamistavoitteisiin, jolloin selkeiden siltojen luonti

kurssien välille helpottuisi. Lisäksi samalla voitaisiin selvittää tarkemmin työelämän tarpeita, jolloin kurssien osaamistavoitteita voitaisiin myös kehittää kohti näitä tarpeita. Tässä voisi toimia apuna esimerkiksi haastattelut tai kyselyt työelämän edustajien kanssa, jolloin ajankohtaista tietoa työelämän puolelta saataisiin mahdollisimman kattavasti.

Kuten jo aiemmin mainittiin, on alamme murroksessa. Tulevaisuudessa näitä syntyviä tarpeita olisi hyvä tarkastella ja niissä ilmeneviä muutoksia tulisi aktiivisesti pyrkiä tuomaan mukaan opetukseen kurssikohtaisesti. Uudet innovaatiot esimerkiksi materiaaleissa tulisi heti ottaa esille materiaali kursseilla. Aktiivisen ja säännöllisen keskusteluyhteyden ylläpitäminen ammatilliseen neuvottelukuntaan voisi olla yksi keino alalla tapahtuvien muutosten kanssa ajan tasalla pysymiseen. Kun opetus ja alan muutokset kulkevat käsi kädessä samaa kehityksen tietä kohti vastuullisempaa tulevaisuutta, tutkinnosta valmistuvat ovat valmiita sekä kykeneviä vastaanottamaan alan haasteet.

8 Lähteet ja liitteet

Ammatillisen neuvottelukunnan edustaja 2021: Kysymyksiä opinnäytetyöhön liittyen. Yksityinen sähköpostiviesti 22.10.2021. Viestin saaja: Mindy Johansson ja Mira Korhonen

Chokshi, M. 2017. The 3 Pillars of Sustainability. Luettu 14.10.2021.
<https://ecoabode.com.au/3-pillars-sustainability/>

Ellen MacArthur Foundation. 2017. A new textile economy: Redesigning fashion's future. Luettu 27.9.2021.
<http://www.ellenmacarthurfoundation.org/publications>

Euroopan komissio. 2021. EU:n strategia kestäviä tekstiilejä varten. Luettu 29.10.2021.
https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12822-EU-strategy-for-sustainable-textiles_en

Euroopan parlamentti, 2021. Mitä hiilineutraalius tarkoittaa ja miten se saavutetaan 2050 mennessä? Luettu 3.11.2021
<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20190926STO62270/mita-hiilineutraalius-tarκοittaa-ja-miten-se-saavutetaan-2050-menessa>

Euroopan parlamentti. 2021. Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä? Luettu 22.10.21.
<https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/economy/20151201STO05603/mita-kiertotalous-on-ja-miksi-silla-on-merkitysta>

Friedman, V. 2018. The Biggest Fake News in Fashion. New York Times 20/12/2018. Luettu 18.11.2021.
<https://www.nytimes.com/2018/12/18/fashion/fashion-second-biggest-polluter-fake-news.html>

Hirsijärvi, S., Hurme, H. 2011. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

International Labour Organisation (ILO), n.d. Textiles, clothing, leather and footwear sector. Luettu 7.11.2021.

<https://www.ilo.org/global/industries-and-sectors/textiles-clothing-leather-footwear/lang--en/index.htm>

Jalas, M., Halme, M., Mäkinen J. & Joutsenvirta, M. 2013. Vastuullinen liiketoiminta kansainvälisessä maailmassa. Helsinki: Gaudeamus Helsinki, University Press.

Kamaja, M. 2020. Tekstiiliala etenee kohti hiilineutraalisuutta- näin yhteiskunta voi vauhdittaa muutosta. Fab 06/2020. Luettu 13.10.2021.

<https://www.fablehti.fi/hiilineutraali-tekstiiliala>.

Kananen, J. 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Opinnäytetyö. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Levón n.d. Hiilineutraali tekstiiliala tiekartta. Suomen Tekstiili ja Muoti ry. Luettu 31.10.2021

<https://www.stjm.fi/toiminta-alueemme/vastuullisuus/hiilineutraali-tekstiiliala-tiekartta/>

Lumme, M. 2021. Kohti vastuullisia tekstiilihankintoja. Reilu Kauppa ry. Luettu 13.11.2021

[https://reilukauppa.fi/wp-](https://reilukauppa.fi/wp-content/uploads/2021/06/Kohti_vastuullisia_tekstiilihankintoja_opas_2021.pdf)

[content/uploads/2021/06/Kohti_vastuullisia_tekstiilihankintoja_opas_2021.pdf](https://reilukauppa.fi/wp-content/uploads/2021/06/Kohti_vastuullisia_tekstiilihankintoja_opas_2021.pdf)

Metropolia. n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusala Syksy 2020. Luettu 7.10.2021.

<https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88094/fi/70426/KXI20S1/year/2020>

Metropolia. n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusala Syksy 2017. Luettu 7.10.2021.

<https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88094/fi/70426/KXI17S1/year/2017>

Metropolia. n.d. Opetussuunnitelmat - Vaatetusalan tutkinto-ohjelma. Luettu 7.10.2021. <https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88094/fi/70426>

Metropolia n.d. Organisaatio ja strategia. Luettu 14.11.2021.

<https://www.metropolia.fi/fi/metropoliasta/organisaatio-ja-strategia>

Niinimäki, K. Peters, G. Dahlo, H. Perry, P. Rissanen, T. 2020. The environmental price of fast fashion. Luettu 6.11.2021

Nurmi, A. 2021. Rakastan ja vihaan vaatteita. Helsinki: Kustantamo S&S.

Pakkala, S. 2016. Vastuullisuusviestintä ja kestävä design muodin markkinoinnissa: Case: Samuji. Opinnäytetyö (ylempi AMK), Metropolia Ammattikorkeakoulu. Luettu 27.9.2021.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/114288/Pakkala_Suvi.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Księżak, P. 2016. The CSR Challenges in the Clothing Industry. Luettu 27.9.2021.
https://www.researchgate.net/publication/314165908_The_CSR_Challenges_in_the_Clothing_Industry

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2018. Tutki ja kirjoita. Porvoo: Bookwell Oy.

Sitra. 2021. Hiilijalanjälki. Luettu 12.10.2021.
<https://www.sitra.fi/tulevaisuussanasto/hiilijalanjalki/>

Heino, A., Markkula, A., Saario M., Sihvonen H., Ylimäki L., Kamaja M., Mikkonen H., Mäki S. 2020. Hiilineutraali tekstiiliala-tiekartta. Suomen tekstiili ja muoti ry:n julkaisu. Luettu 3.10.2021.
<https://www.stjm.fi/toiminta-alueemme/vastuullisuus/hiilineutraali-tekstiiliala-tiekartta/>

Suomen Tekstiili ja Muoti ry 2021. Kiertotalous. Luettu 11.11.2021.
<https://www.stjm.fi/toiminta-alueemme/vastuullisuus/kiertotalous/>

Suomen Tekstiili ja Muoti ry. 2016. Vastuullisuuskäsikirja. Luettu 12.10.2021.
https://stjm.s3.eu-west-1.amazonaws.com/test/stjm_vastuullisuuskasikirja.pdf

Suomen Tekstiili ja Muoti ry. 2021. Vastuullisuus. Luettu 12.10.2021.
<https://www.stjm.fi/toiminta-alueemme/vastuullisuus/>

Virtanen, S. 2021. Vastuullisuus vaatetusalan yrityksessä. Opinnäyte, Metropolia ammattikorkeakoulu. Luettu 12.10.2021.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/494384/Virtanen_Suvi_metropoli_a.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Ympäristöministeriö n.d. - Mitä on kestävä kehitys? Luettu 8.11.2021
<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Liitteet

(Liite 1)

Liite 1. Haastattelukysymykset:

Haastattelukysymykset:

1. Asteikolla 1-5, millaiseksi koet oman osaamisesi vastuullisuudesta? Miksi?
huono   1 2 3 4 5   hyvä
2. Kuka päättää kurssien sisällöistä?
3. Miten kurssien vetäjät kommunikoivatko keskenään?
4. Koetko, että vastuullisuuden näkökulmia on helppo pitää ajan tasalla eri kurssien sisällön suhteen? Miksi?
5. Miten vastuullisuuden ajan tasalla pitämistä voisi parantaa opinnoissa?
6. Mitä puutteita koet vastuullisuuden opetuksessa olevan Metropolian vaatetusalan opinnoissa/opinto tarjonnassa?
7. Miksi vastuullisuuden opintojen pitäisi olla mielestäsi pakollisia opintosuunnitelmassa? Vai pitäisikö?
8. Miksi vastuullisuuden opetus nähdään tärkeänä osana vaatetusalan ammattitaidon edistämisessä?
9. Viekö vastuullisuus näkökulma mielestäsi jotain pois perusasioista/perus näkökulmasta tietyillä kursseilla? Miksi?
10. Miten vastuullisuutta voisi paremmin koordinoida?
  - a. Olisiko esimerkiksi tarvetta vastuullisuutta koordinoivalle henkilölle/opettajalle? (Kysytään jatkokysymyksenä)
11. Onko mielestäsi tarvetta erilliselle vastuullisuus kurssille ja pitäisikö sellaisen olla mielestäsi pakollinen?
12. Miten Metropolia tukee opettajien oman osaamisen ylläpitoa vastuullisuuteen liittyen?

Liite 2. Opiskelijakysely:

(liite 2)

VASTUULLISUUS OSANA VAATETUSALAN OPINTOJA

Vastuullisuuden eri näkökulmat vaatetusalan korkeakouluopinnoissa.

Teemme opinnäytetyötä osana Nordplus-hanketta Nordic and Baltic Educational Roadmap for Sustainability in the Textile and Clothing Sector (SusTexEdu). Hankkeessa selvitetään tekstiilimateriaalien, vastuullisuuden ja kiertotalouden opetusta Suomen, Ruotsin ja Viron korkeakouluissa. Tällä kyselyllä kartoitamme Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman opiskelijoiden kokemuksia vastuullisuuteen liittyvästä opetuksesta. Osallistuminen kyselyyn on vapaaehtoista. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja vaan vastaukset annetaan anonymisti.

Hanketta koordinoi Metropolia AMK, ja rahoittaa Nordplus Horizontal. Lisätietoja hankkeesta: <https://www.metropolia.fi/fi/tutkimus-kehitys-ja-innovaatiot/hankkeet/sustexedu>

Lisätietoja kyselystä:
Mira Korhonen, mira.korhonen@metropolia.fi
Mindy Johansson, mindy.johansson@metropolia.fi

1. Minkä vuoden opiskelija olet tai milloin olet valmistunut?

1. vuosikurssi
2. vuosikurssi
3. vuosikurssi
4. vuosikurssi
- Olen jo valmistunut, valmistuin vuonna... (anna vastaus vuosilukuna esim. 2019)

2. Miten sinä määrittelisit vastuullisuuden (sustainability)?

3. Kuinka tärkeä rooli vastuullisuudella mielestäsi on/oli osana vaatetusalan opintojasi?

1. Ei lainkaan tärkeä
2. Ei niin tärkeä
3. Jokseenkin tärkeä
4. Erittäin tärkeä
5. En osaa sanoa

4. Näkykö/näkykö vastuullisuus mielestäsi opinnoissasi?

1. Ei lainkaan
2. Melko vähän
3. Melko paljon
4. Erittäin paljon
5. En osaa sanoa

5. Pitäisikö mielestäsi vastuullisuuden opinnot olla pakollisia opintosuunnitelmassa?

- kyllä pitäisi
- ei pitäisi

5. Pitäisikö mielestäsi vastuullisuuden opinnot olla pakollisia opintosuunnitelmassa?

kyllä pitäisi

ei pitäisi

6. Miten toivoisit vastuullisuuden tulevan paremmin esiin opinnoissasi?

7. Muistele vanhoja kurssejasi: Miten tarjotut kurssit ovat mielestäsi vastanneet oppimistavoitteita ja kurssisisältöjä? Onko sinulla antaa esimerkkejä?

8. Koetko olevasi tarpeeksi tietoinen/saaneesi kattavan katsauksen vastuullisuudesta toimiaksesi itsevarmasti ammatillisena vaatetusalan työpaikoilla?

kyllä, koen olevani tarpeeksi tietoinen ja osaaava.

Ei, en koe olevani tarpeeksi tietoinen ja osaaava.

9. Minkälaisia puutteita koet vastuullisuusosaamisessasi? Mikäli koet puutteita, haetko itsenäisesti vastauksia? Miten ja miksi?

10. Onko/oliko opinnoissasi jokin osa-alue, jossa vastuullisuusajattelu ei näy/näkynt mielestäsi tarpeeksi? Entä näkykö/näkyikö se jollain osa-alueellapoikkeuksellisen hyvin?

Lopau

(liite 3)

Liite 3. Metropolian vanhan (2017-2019) opetussuunnitelman mukaiset kurssit ja avainsanat

Kurssi:	Opintojakson sisältö:	Osaamistavoitteet. Opintojakson jälkeen opiskelija:
<p>Vaatetus- alan toiminta- ympäristöt ja prosessit KF00BM47</p>	<p>Laitteet ja lähiverkko - tiedon hallinnan tekniikkaa. Tietoturva, tietosuoja ja tekijänoikeudet. Sähköposti. Metropolian verkko-opiskelun toimintaympäristö. Korkeakouluopiskelun vaatimukset, ammattikorkeakoulun käytännöt ja ammattikorkeakoulu opiskeluyhteisönä. Fyysinen ja sosiaalinen ympäristö, turvallisuus. Ammattikorkeakoulun tarjoamat palvelut: ohjaus- ja neuvonta, opiskelijakuntatoiminta, hyvinvointi, kirjasto, tieto- ja viestintätekniikkapalvelut. Oppimisvalmiudet ja opiskelutaidot. Opetussuunnitelma ja opintojen suunnittelu. Kansainvälinen opiskelijavaihto. Vaatetuksen filosofiset lähtökohdat. Tulevaisuutta koskevien ennusteiden käyttö. Muodin markkinointi ja trendit. Arvojen ja asenteiden vaikutus vaatteeseen. Kohderyhmäajattelu. Suunnittelu- ja ostotiimin erilaiset työtehtävät ja aikataulun merkitys ammattialalla. Vastuullisuus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee fyysisen ja sosiaalisen opiskeluympäristönsä sekä Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijapalvelut. • tuntee Metropolia Ammattikorkeakoulun keskeisimpiä ohjeita, sääntöjä ja opiskelukäytäntöjä. • osaa hyödyntää oppimisympäristöjä opiskelussa. Hän muodostaa oman ammatillisen tavoitteen tulevien opintojen pohjaksi. • hahmottaa vaatetusalan globaalia toimintaympäristöä, vastuullisuutta ja tulevaisuuden ennakkointia. • ymmärtää tiimityöskentelyn merkityksen vaatebisneksen lähtökohtana.

<p>Ekotehokkuus ja eettisyys vaatetusalaalla KF00B00P</p>	<p>Tuotteen valmistusprosessien, käytön ja hävityksen ympäristövaikutukset. Elinkaarianalyysi. Ympäristömerkit ja materiaalien kierrätys. Inhimillinen globalisaatio vaatetusalan kannalta, esimerkiksi alihankinta tehtaiden työolot, lapsityövoiman käyttö ja pakkotyö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää vaateen ja sen materiaalien vaikutuksen ympäristöön koko elinkaaren aikana. • hahmottaa tuotannon ulkoistamiseen liittyviä erilaisia eettisiä kysymyksiä. • käyttää ja tulkitte erilaisia yhteiskuntavastuuseen liittyviä standardeja ja järjestelmiä.
--	---	--

<p>Projektien organisointi ja laadunhallinta KF00BN72</p>	<p>Organisaation toiminta. Projektitoiminta. Laatu järjestelmät ja -standardit. Johtamisen ja esimiestyön periaatteet. Työ lainsäädäntö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • organisaation toimintaperiaatteita. • projektitoiminnan perusasiat. • laadunhallinnan toimintaperiaatteita.
<p>Toimitusketjun hallinta KF00BN73</p>	<p>Logistiikan keskeiset käsitteet. Varastoinnin hallinta. Kuljetukset. Toimituslausekkeet. Toimitusketjun hallinta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää logistisen prosessin toiminnan sekä logistiikan keskeiset käsitteet. • tunnistaa toimitusketjun tehokkaaseen hallintaan liittyvät tekijät.
<p>Muodin ja vaatetusalan historia, psykologia ja sosiologia KF00BN79</p>	<p>Länsimaisen muodin historialliset yleisimmät tyylikaudet, niiden ilmeneminen ja kehittyminen Euroopassa. 1900-luvun muotitalot sekä 1900-luvun eurooppalaiset muotisuunnittelijat. Haute couture -ilmiön kehitys Euroopassa sekä suomalainen muotitalonkiperinne. Vaatetusteollisuuden synty ja kehittyminen Suomessa. Suomen ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • länsimaisen pukeutumisen kulttuurin ja muodin historian vaiheet ja yleisimmät tyyliuuntaukset. • vaatetusalan ja vaatetusteollisuuden kehityksen vaiheet. • ymmärtää pukeutumisen aseman osana kulttuuria.

	<p>Euroopan pukeutumiskulttuurit ja -tavat. Pukeutuminen kommunikaatiovälineenä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa: pukeutumalla vaikuttaminen. Elämäntyyli ja pukeutuminen. Kulttuuritaustan vaikutus pukeutumiseen. Uskonnot pukeutumisen määrittäjänä. Arvomaailma pukeutumisen määrittäjänä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • havaita pukeutumisen sosiaaliset ja kulttuuriiset taustat ja erot. • ymmärtää pukeutumalla vaikuttamisen signaalien merkityksen ihmisten välisessä viestintäjärjestelmässä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. • ymmärtää kulttuurien muutoshakuisuuden ja tulkita muutoksiin vaikuttavia ilmiöitä pukeutumisessa. • erotella eri kulttuurien pukeutumistapoja ja pystyy niiden perusteella suunnittelemaan tai tarjoamaan oikeanlaisia mallistoja erilaisille asiakasryhmille/kulttuureille.
<p>Lastenvaate-suunnittelu ja -kaavoitus KF00BO11</p>	<p>Lasten eri kehitysvaiheet ja niiden asettamat sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset haasteet pukeutumiselle, pukemiselle ja vaateen ilmeelle. Lasten vaatetuksen tarjonta markkinoilla. Lasten vaatteiden standardit.</p> <p>Lastenvaatemalliston suunnittelu mahdollisen yhteistyöyrityksen näkökulma huomioiden. Lasten vaateen kaavoitus ja valmistus teollisia vaihtoehtoisia työmenetelmiä käyttäen. Tuotteen sarjonta. Englanninkielinen ohjeistus, joka mahdollistaa tuotteen valmistuttamisen käytännössä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • soveltaa eri-ikäisten lasten pukemiselle ja pukeutumiselle asettamia vaatimuksia. • tunnistaa lapsen kasvuun liittyviä vartalon mittojen ja mittasuhteiden muutoksia. • tunnistaa käytössä olevia lasten ja nuorten vaatetuksen kokojärjestelmiä. • suunnitella ja kaavoittaa lasten ja nuorten vartalolle sopivia tuotteita. • soveltaa lasten vaatetusta koskevia standardeja käytännössä. • soveltaa osaamistaan laadukkaan lasten ja nuorten vaateen tunnistamisessa. • käyttää ongelmaratkaisu-, yhteistyö- ja viestintätaitojaan

		tuotetiimissä tuotteen kehittämisprosessissa ja siihen liittyvässä päätöksenteossa.
Neulevaatteiden suunnittelu ja ohjeistus KF00DB98	Tietokoneavusteinen neulesuunnittelu ja neuleen ohjeistaminen valmistajalle. Neuleen suunnittelun eroavaisuudet kangastuotteisiin verrattuna.	Opiskelija osaa suunnitella tietokoneella neulemalliston, jonka lähtökohtana on lanka. Hän osaa soveltaa tarkoituksenmukaisesti sekä neuleen rakenteellisia että materiaaliin liittyviä ominaisuuksia ja mahdollisuuksia suunnittelussa.
Kuitumateriaalit ja kangasrakenteet KF00BM60	Eri kuitu ryhmät ja niiden vaikutus materiaalien ominaisuuksiin. Eri kuitumateriaalit , valmistus, ominaisuudet ja käyttö. Lankojen ja kankaiden valmistusprosessi ja niiden vaikutus valmiissa tuotteessa. Kangasrakenteet. Kangasanalyysi ja sidosten tutkiminen. Lisätarvikkeet.	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri kuidut. • oppii valitsemaan eri käyttötarkoituksiin sopivat kuitumateriaalit. • ymmärtää kuitujen jatkojalostuksen langoiksi ja kankaiksi. • erottaa eri kangasrakenteet ja ymmärtää niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksiin. • ymmärtää sidoksen vaikutuksen kankaan ominaisuuksiin ja ulkonäköön. • tuntee lisätarvikkeiden moninaisuuden ja merkityksen tuotteessa.
Materiaalien kemialliset käsittelymenetelmät ja kaupalliset materiaalit KF00BM68	Erilaiset teolliset värjäys-, painamis- ja viimeistysprosessit ja laitteet sekä niiden avulla aikaan saatavat tuotteet. Pesuprosessi ja pesuaineet. Kankaiden kaupanimet, rekisteröidyt materiaalit . Näiden ominaisuudet ja sopivat käyttökohteet.	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa erilaisten värjäys- ja viimeistysmenetelmien vaikutuksen kankaiden ja vaatteiden ominaisuuksiin ja ulkonäköön. • vaatteiden huoltoon vaikuttavia asioita ja erilaisia mahdollisuuksia. • useat kankaiden kaupanimet.

		<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa rekisteröityjä kaupallisia materiaaleja ja erikoistekstiilejä.
Neulosvaatteen muodon- ja laadunhallinta KF00BM76	<p>Neulosten teollinen valmistus, sidokset, ominaisuudet ja käyttö. Vaatteiden kaavoittaminen, sovittaminen ja ohjeistaminen erilaisista neulosmateriaaleista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • neulosten perusrakenteet, niiden ominaisuudet ja käytön. • eri neulostyyppien vaikutuksen muodon ja laadun hallintaan. • erilaisten neulosmateriaalien vaikutuksen kaavoitukseen.
Vaatetusfysiologia ja materiaalien testaus KF00BO85	<p>Elimistön lämpötasapaino ja lämmönsäätelyn merkitys ihmiselle. Vaatetuksen vaikutus lämpöviihtyvyyteen, terveyteen ja suorituskykyyn. Työ- ja suojavaatetuksen perusongelmia. Standardit, materiaalien testaus niiden mukaan ja tulosten tulkitseminen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa ihmisen fysiologian ja lämpötasapainon sekä sen vaatetukselle asettamat vaatimukset. • työ- ja suojavaatteiden erityisvaatimukset. • käyttää standardeja. • tehdä koestuksia ja tulkitä niistä saatuja tuloksia.
Vuorillisen vaatteen kaavoitus KF00BN56	<p>Perehdytään erilaisiin vuorillisiin päällysvaatteisiin ja niiden kaavoitukseen, sovitukseen, rakenteisiin ja ohjeistukseen. Huomioidaan vaatteiden käyttötarkoitus, niihin sopivat materiaalit ja lämmikkeet. Protokappaleiden kaavoitus ja toteuttaminen tarkoituksenmukaisilla teollisilla työmenetelmillä.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mitoittaa, kaavoittaa, sovittaa ja ohjeistaa vuorillisia päällysvaatteita. • tunnistaa ja ymmärtää eri tuotteissa käytettäviä vaatteiden teknisiä ratkaisuja. • ymmärtää kaavojen vaikutuksen vaatteen istuvuuteen ja toimivuuteen.

(Liite 4)

Liite 4. Metropolian uuden (2020-) opetussuunnitelman mukaiset kurssit ja avainsanat

Kurssi:	Opintojakson sisältö:	Osaamistavoitteet. Opintojakson jälkeen opiskelija:
Vaatetusalan toimintaympäristöt ja vastuut KX00ED90	Vaatetusalan käsitteet. Vaatetuksen filosofiset lähtökohdat. Trendiennusteet ja muodin markkinointi. Vastuullisuus . Tekijänoikeudet. Kohderyhmä- ja sesonkiajattelu. Suunnitteluprosessi ja sen vaiheet. Vaatteen sommittelu ja sen teoria. Suunnittelu- ja ostotiimin työtehtävät. Aikataulun merkitys ammattialalla. Työelämän perusohjelmistot	<ul style="list-style-type: none"> • osaa keskustella ja jäsentää alan toimintoja käyttäen vaatetusalan ammattilaisten käsitteitä. • hahmottaa vaatetusalan globaalia toimintaympäristöä, sen vastuullisuutta ja tulevaisuuden ennakkoinnin merkitystä alalle. • hahmottaa teoriassa suunnitteluprosessin. • ymmärtää tiimityöskentelyn merkityksen vaatebisneksen lähtökohtana. • osaa käyttää työelämän perusohjelmistoja tekstinkäsittelyssä, taulukoinnissa ja esitysgraafikassa.
Tekstiilikuidut ja vaatetusmateriaalit KX00ED91	Tekstiilikuitujen fysikaaliset ja kemialliset rakenteet ja ominaisuudet. Kankaiden rakenteet ja sidokset. Vaatetuksen materiaalit ja lisätarvikkeet.	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa eri tekstiilikuitujen rakenteet ja ominaisuudet. • tunnistaa eri kangasrakenteet ja -sidokset sekä ymmärtää niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksiin. • tuntee vaatetuksen materiaaleille asettamat vaatimukset ja osaa määritellä vaatetukseen käytettävien materiaalien ja tarvikkeiden ominaisuudet.
Kiertotalous ja standardit vaatetusalla KX00ED92	Kiertotalouden periaatteet ja toiminnot kestävän kehityksen näkökulmasta, kiertotalouden edut ja mahdollisuudet yhteiskunnalle ja vaatetusalan yrityksille. Ekosuunnittelu, kestävä kulutus , käyttöiän pidentäminen sekä materiaalien	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää kiertotalouden keskeiset periaatteet ja toiminnot sekä ekologiset sosiaaliset ja taloudelliset hyödyt. • tuntee kiertotalouden eri näkökulmat ja toiminnot vaatetusalla.

	<p>tai tuotteen käytöstä poistamisen tehokas hallinta. Kiertotalous toiminnan kehittämisen vaiheet. Tutustuminen vaatetusalalla vaikuttaviin standardeihin sekä standardien hakuun verkkopalvelussa.</p> <p>Kiertotalousstandardien käyttö.</p>	<ul style="list-style-type: none"> tuntee standardisoinnin periaatteet, vaatetusalan standardien eri osa-alueet ja niiden käyttötarkoitukset sekä tunnistaa standardisoimisliiton ammattikorkeakoulujen verkkopalvelut osaksi alan opintoja. tuntee kiertotalousstandardit.
<p>Tekstiilitekniologia, testaus ja kierrätyskuidut KX00ED93</p>	<p>Tekstiilien prosessit kuidusta langaksi ja tasorakenteeksi, kudokseksi ja neulokseksi. Valmistuksen merkitys ominaisuuksiin. Katkokuitulankojen yleisimmät valmistusmenetelmät ja filamenttilankojen valmistusprosessi sisältäen uudet selluloosakuidut ja kierrätyskuidut. Lankatyypit ja langan numerointi. Tasorakenteiden (kudotut kankaat, neuleet ja kuitukankaat) valmistusprosessit. Kehräämön laitteiston, kutomakoneiden ja neulekoneiden perusrakenteet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> tuntee langan ja tekstiilitasorakenteiden valmistuksen eri vaiheet ja menetelmät sekä niiden merkityksen tuotteen ominaisuuksille. ymmärtää tekstiilimateriaalien valmistusmenetelmien erot niin tekniikan, tuotteen kuin ympäristönkin kannalta.
<p>Vaatetusfysiologia ja ergonomia KX00ED94</p>	<p>Elimistön lämpötasapaino ja lämmönsäätelyn merkitys ihmiselle. Vaatetuksen vaikutus lämpöiihtyvyyteen, terveyteen ja suorituskykyyn. Kerrospukeutuminen. Vaatetuksen ergonomia. Funktionaalisen vaatetuksen haasteet. Työ- ja suojavaatetukseen liittyvät standardit ja sertifikaatit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> hahmottaa ihmisen fysiologian ja lämpötasapainon vaatetukselle ja pukeutumiselle asettamat vaatimukset. osaa selvittää toiminnallisesti vaativaan käyttöön tarkoitetun (funktionaalisen) vaatetuksen ergonomiaan, suorituskykyyn ja käyttöympäristöön liittyvät erityisvaatimukset. tuntee työ- ja suojavaatetuksen yleiset vaatimukset sekä tuoteturvallisuuteen liittyviä standardeja.
<p>Tekstiilimateriaalien viimeistys, testaus ja tuoteturvallisuus</p>	<p>Erilaiset teolliset värjäys-, pesu-, painatus- ja viimeistysmenetelmät ja laitteet sekä niiden avulla aikaan saatavat tekstiilimateriaalit. Vaatteiden huoltoon</p>	<ul style="list-style-type: none"> hahmottaa erilaisten värjäys- ja viimeistysmenetelmien vaikutuksen kankaiden ja vaatteiden ominaisuuksiin ja ilmeeseen.

<p>KX00ED95</p>	<p>sekä tuote- ja kemikaaliturvallisuuteen liittyvät tekijät ja standardit. Tutustuminen testauslaitteisiin sekä standardisoiuihin testausmenetelmiin. Yritysvierailuja. Kuitu- ja materiaalitestausta standardien mukaan ja tulosten tulkinta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa vaatteiden huoltoon ja tuoteturvallisuuteen liittyvät tekijät. • tuntee vaatetusmateriaaleille tehtävät yleiset testaukset ja osaa arvioida testien tuloksia standardien pohjalta. • osaa tehdä myös itse koestuksia ja tulkita niitä vertaamalla saatuja tuloksia standardeihin. • ymmärtää standardisoidun testauksen merkityksen osana materiaalien ja tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosesseja. • osaa arvioida testien tuloksia standardien pohjalta.
<p>Vastuullinen mallistosuunnittelu KX00EE09</p>	<p>Oman suunnittelumenetelmän kehittäminen jatkuu. Suunnitellaan mallistoja erilaisille brändeille erilaisiin käyttötarkoituksiin. Trendi-informaation seuraaminen muotilehtiä ja tietotekniikkaa hyödyntäen. Vaatetusalan vastuullisuus ja sen huomioiminen mallistosuunnittelussa. Mallistosuunnittelun periaatteet, kun tuotanto on ulkoistettu eri maihin ja tuotantolaitoksiin. Malliston rakenteen kehittäminen siten, että malleista saadaan erilaisia tuotteita ja ne valmistutetaan kustannustehokkaasti eri tehtaissa alihankintana. Etikettipukeutuminen. Oman työn esittely. Vertaisarviointi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida vastuullisuuden ts. taloudellisen-, sosiaalisen- ja ekologisen vastuun mallistoja suunniteltaessa ja ulkoistettaessa tuotantoa ulkomailla tapahtuvaksi. • osaa suunnitella mallistoja mieskohderyhmille huomioiden käytettyjen materiaalien ja lisätarvikkeiden tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön. • osaa käyttää tietotekniikkaa hyväksi mallistorakenteen suunnittelussa. • osaa esitellä omia töitään sekä analysoida ja arvioida toisten töitä.
<p>Syventävä mallistosuunnittelu, toimitusajat ja tuotannon ulkoistaminen KX00EE11</p>	<p>Oman suunnittelumenetelmän kehittäminen jatkuu. Suunnitellaan mallistoja erilaisille brändeille erilaisiin käyttötarkoituksiin. Vaatetusalan taloudellinen, ekologinen ja sosiaalinen vastuullisuus ja sen huomioiminen mallistosuunnittelussa. Malliston jakaminen toimitusaikoihin ja NOS-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa koota malliston huomioiden taloudellisen ja sosiaalisen vastuullisuuden mallistoja suunniteltaessa ja ulkoistettaessa tuotantoa ulkomailla tapahtuvaksi. • osaa rakentaa malliston huomioiden eri toimitusajat ja jatkuvatoimittaisen malliston osan eli NOS-tuotteet.

	<p>tuotteisiin ennakoiden ostajan toimintaa.</p> <p>Malliston rakenteessa ennakoidaan tuotannon ulkoistamista eri maihin ja tehtaisiin halliten siihen liittyviä riskejä.</p>	
<p>Vaate- tusalan sopimus- käytänteet KX00E110</p>	<p>Tutustutaan alan verkostoituneeseen ja kansainväliseen toimintamuotoon.</p> <p>Perehdytään vaatetusalan keskeisiin sopimukseen ja työlainsäädäntöön.</p> <p>Perehdytään kansainväliseen kauppajärjestelmään ja opitaan kansainvälisten kauppasopimusten tuntemista. Uuden tiedon hankkiminen alalla vaikuttavista laeista ja haasteista sekä niiden kehityksestä liittyen vastuullisuuteen, teolliseen valmistuttamiseen, valmistusmenetelmiin ja valmistuspaikkoihin kansainvälisesti ja EU:ssa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hahmottaa kansainvälistä kauppajärjestelmää. • ymmärtää vaatetusalan kansainvälisesti verkostoitunutta toimintaa ja erilaisten sopimusten tarvetta alalla. • ymmärtää alan sopimuskäytäntöön vaikuttavia tekijöitä. • ymmärtää vaatetusalan keskeisiä sopimuksia ja työlainsäädäntöä. • ymmärtää ja osaa soveltaa yrityksen vastuullista toimintaa tukevia kansainvälisiä sopimuksia ja lainsäädäntöä. • tunnistaa sopimustarpeet ja osaa tulkita kansallisia, kansainvälisiä ja EU:n sopimuksia.

<p>Funktio- naaliset vaatteet, mallisto- suunnit- telu KX00EH99</p>	<p>Suunnitellaan valinnaiseen urheilulajiin tai muuhun toiminnallisesti vaativaan käyttöön tarkoituksenmukainen vaatetus/mallisto/konsepti käyttäjät, käyttöympäristöt ja -tilanteet huomioiden.</p> <p>Käyttäjäkeskeisen suunnittelun ja palvelumuotoilun menetelmät ja teoriat.</p> <p>Tekniset materiaalit ja lisätarvikkeet, älykäs teknologia ja uudet innovaatiot.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee käyttäjäkokemuksen optimointiin tähtäävän suunnittelun ja tuotekehityksen periaatteet. • osaa käyttää ongelmaratkaisu-, yhteistyö- ja viestintätaitojaan suunnittelua ohjaavien tekijöiden kartoittamiseksi ja määrittämiseksi. • osaa perustella tuotteisiin soveltuvien materiaalien ja lisätarvikkeiden valinnat ja ergonomiset malliratkaisut.

		<ul style="list-style-type: none"> • osaa soveltaa suunnittelussa kerrospukeutumisen periaatetta lämmönsäätelyyn.
<p>Funktionaaliset vaatteet ja kerrospukeutuminen KX00E100</p>	<p>Tutustutaan funktionaaliseen vaatetukseen kerrospukeutuminen huomioiden. Kaavoitetaan erilaisia kerroksittain puettavia malleja. Korjataan vaatteiden istuvuutta kaavoja kehittämällä. Dokumentoidaan tuotanto-ohjeistus eri ohjelmia hyödyntäen. Valmistetaan tai valmistutetaan tuotannonäyte, mikä tarkastetaan asiantuntijatiimeissä ja kommentoidaan. Tuotannonäytteeseen tarvittavien materiaalien ja tarvikkeiden toimittajat selvitetään ja raportoidaan ohjeistukseen. Vaatteesta laaditaan ohjeistus ja eri kokoihin taulukoitu mitoitus. Laadukkaan tuotannonäytteen merkitys ymmärretään osaksi laadunhallintaa tuotannon valmistuttamisessa tehtaassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tunnistaa laadukkaan kerrospukeutumisen merkityksen lämpötasapainon ylläpitämisessä ja suorituskyvyn parantamisessa. • osaa huomioida kerrospukeutumisen vaatimukset tuotekehityksessä. • osaa tunnistaa kohderyhmäkohtaisia funktionaalisia tarpeita. • käyttää luontevasti eri kaavoitusmenetelmiä ja tuotekehitykseen soveltuvia tietokoneohjelmia. • osaa analysoida ja yhdistää vaatetuksen erilaisia materiaaleja keskenään kerrospukeutumisen näkökulmasta. • osaa kaavoituksessa huomioida kerrospukeutumisen väljyydet ja eri materiaalien vaatimukset. • hahmottaa materiaalien ja lisätarvikkeiden toimittajaverkoston Suomessa ja kansainvälisesti. • osaa perustellusti päättää käyttöön tarkoituksenmukaiset materiaalit ja lisätarvikkeet. • osaa laatia mitoituksia ja ohjeistuksia haastavista funktionaalista vaatteista peruskoossa ja sarjoen.

		<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää teollisten työtapojen merkityksen laadukkaan tuotantonäytteen valmistuksessa/valmistuttamisessa. • osaa kommentoida mallikappaleen laatua ja istuvuutta sekä analysoida mallin ja ohjeistuksen mahdollisia kehittämistarpeita vaateen valmistuttamisen näkökulmasta
Päällyys- vaate- mallisto ja toimitus- aika- jaottelu KX00EI01	<p>Erilaiset päällyysvaatteet ja eri takkityypit. Lämpötasapainon ylläpito. Untuvat ja vanujen käyttö. Lisätarvikkeiden koordinointi. Toimitusaikajaottelu.</p>	<p>Opintojakson jälkeen opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella erilaisista takeista koostuvan malliston brändille ja jakaa sen toimitusaikoihin. • osaa koordinoida malliston materiaalit ja lisätarvikkeet taloudelliseksi kokonaisuudeksi. • osaa ennakoida ostajan ostopäätöksiä malliston rakennetta suunniteltaessa.
Päällyys- vaatteiden muodon- ja laadunhal- linta sekä mitoitus KX00EI02	<p>Toteutetaan casual-tyylisen päällystakin - tai bleiserin tuotantonäyte. Tuotantonäyte tarkastetaan asiantuntijatiimeissä ja kommentoidaan ohjeistukseen. Tuotantonäytteeseen tarvittavien materiaalien ja tarvikkeiden toimittajat selvitetään ja raportoidaan ohjeistukseen. Vaatteesta laaditaan ohjeistus ja peruskoon mitoitus. Laadukkaan tuotantonäytteen merkitys ymmärretään osaksi laadunhallintaa tuotannon valmistuttamisessa tehtaassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa laadukkaan casual-tyylisen villakangastakin tai -bleiserin. • osaa kaavoittaa casual-päällyysvaatteita eri kaavoitusmenetelmiä keskenään yhdistäen. • osaa kohderyhmän näkökulmasta analysoida vaateen istuvuuteen parhaiten vaikuttavia leikkauksia, materiaaleja ja tarvikkeita. • osaa hakea materiaaleja ja lisätarvikkeita alan toimittajaverkostoista. • osaa perustellusti päättää käyttöön tarkoituksenmukaiset materiaalit ja lisätarvikkeet. • osaa laatia mitoituksia ja ohjeistuksia haastavista vaatteista peruskoossa tai sarjoen.

		<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää laadukkaan tuotantonäytteen osaksi ohjeistusta ja tuotannon laadunhallintaa. • osaa kommentoida tuotteen laatua ja kehittämistarpeita tuotteen valmistuttamisen näkökulmasta.
Lasten- vaatteiden mallisto- suunnit- telu KX00EI03	<p>Lasten eri kehitysvaiheet ja niiden asettamat sosiaaliset, psyykkiset ja fyysiset ominaispiirteet ja haasteet pukeutumiselle, pukemiselle ja vaatteen ilmeelle.</p> <p>Käyttäjäkeskeisen suunnittelun peruseriaatteet. Lasten vaatetuksen tarjonta markkinoilla. Lasten vaatteiden standardit. Monikäyttöisen ja yhdisteltävän lastenvaatemalliston suunnittelu ja valmistuksen ohjeistus.</p>	<p>Opintojakson jälkeen opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida ympäristön, eri käyttötilanteiden, turvallisuuden, pukemisen ja pukeutumisen asettamat vaatimukset eri-ikäisten lasten ja nuorten vaatteiden suunnittelussa ja hankinnassa. • osaa huomioida käyttäjien fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen tarpeet. • osaa soveltaa lasten vaateesta koskevia standardeja käytännössä. • osaa soveltaa osaamistaan laadukkaan lasten vaatteiden suunnittelussa ja tunnistamisessa.
Neule- malliston suunnit- telu KX00EI04	<p>Neulostyytit, neuletuetteen valmistusmenetelmät ja neulosrakenteet.</p> <p>Neulemalliston suunnittelu hyödyntäen erilaisia neuloksia ja valmistustapoja.</p> <p>Neuleen ohjeistaminen valmistajalle.</p> <p>Neulevaatteen esitystekniset erityispiirteet.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa suunnitella, visualisoida ja ohjeistaa neulemalliston, jonka lähtökohtana on lanka. • osaa soveltaa tarkoituksenmukaisesti sekä neuleen rakenteellisia että valmistusteknologiaan ja materiaaliin liittyviä ominaisuuksia ja mahdollisuuksia suunnittelussa.

<p>Kaava- ja 3D-suunnittelu KX00EI05</p>	<p>Mittataulukkojen hyödyntäminen kaavoituksessa ja Avattaren muokkaamisessa. Tuotteiden kaavoitus ja kaavojen vienti 3D-ohjelmaan. Kaavojen istuvuuden tarkastelu. Vaatteiden suunnittelu ja mallinnus 3D-ohjelman avulla (eri materiaalien valinnat, tuotteiden värikyset, printit, tikkaukset ja muodot).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ymmärtää ja hyödyntää vaatteiden eri mittataulukkojärjestelmiä. • hyödyntää kaavatietotekniikkaohjelmaa työvälineenä vaatteiden kaavoituksessa ja kaavojen viennissä 3D-ohjelmaan. • hallitsee 3D-ohjelman peruskäytön
<p>Neulosvaatteiden kaavoitus, mitoitus ja laadunvarmistus KX00EE03</p>	<p>Mitoitetaan neulosvaatteen kaavat peruskoossa, materiaalin jousto ja mallikappale huomioiden. Laaditaan tarvittaessa miesten ja naisten mittataulukon pohjalta unisex-mittataulukko. Opitaan neulosvaatteiden teolliseen valmistamiseen soveltuvat työtavat ja kokoamisjärjestys. Sovitetaan eri mitoituksella valmistettuja neulosvaatteita ja korjataan unisex-mitoituksella tehtyjä kaavoja riittävän istuvuuden saavuttamiseksi. Mitoitetaan tuote peruskoossa valmiin mallin ja kaavojen pohjalta. Tehdään tuoteohjeistuksia ja -mitoituksia peruskoossa sekä lisätään mittataulukon sarjontavälit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa neulosmateriaalit ja niiden väliset erot sekä ymmärtää materiaalin valinnan vaikutuksen mallin teolliseen kaavoitukseen ja valmistukseen. • osaa valita neulosvaatteisiin sopivat rakenteet ja työtavat. • osaa kaavoittaa ja kuositella erilaisia neulosvaatteita. • ymmärtää neulosten mitoituksen lähtökohdat ja standardisoidut mittavälit. • osaa laatia ja päättää tarvittaessa vartalon mittataulukon unisex-vaatteen kaavoituksen lähtökohdaksi • osaa kaavoittaa vaatteita eri mitoituksella (naisten, miesten, unisex) mittataulukoiden pohjalta. • osaa sovittaa neulosvaatteita ja korjata vaatteen toimivuutta kaavoituksen avulla. • tunnistaa laadukkaan neulosvaatteen sekä riittävän hyvin istuvan unisex-vaatteen.

		<ul style="list-style-type: none"> • osaa ohjeistaa, havainnollistaa ja dokumentoida neulosvaatteen teolliseen valmistukseen. • osaa mitoittaa neulosvaatteen mittataulukon sarjontaväleineen.
Päälly- ja ulkoilu-vaatteiden ohjeistus ja sarjonta KX00EE04	<p>Sarjotaan päällysvaatteiden tyyppillisten leikkausten kaavoja. Mitoitetaan esimerkkimallit kaavojen pohjalta ja sarjotaan mittataulukot vartalon mittataulukon pohjalta. Laajennetaan sarjonta- ja mitoitusosaamista ja opitaan tekemään näihin liittyviä päätöksiä. Tutustutaan brändien mitoitus- ja ohjeistusten laajaan kirjoon. Ymmärretään onnistuneen mitoituksen ja ohjeistuksen merkitys osaksi brändin laadunhallintaa.</p>	<p>Opintojakson jälkeen opiskelija:</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaa sarjota tyyppillisiä päälly- ja ulkoiluvaatteiden kaavoja tietokoneella. • osaa analysoida mallien yksityiskohtien sarjoutuvuutta ja sarjota niitä päättämällä tavalla. • osaa laatia päälly- ja ulkoiluvaatteiden sarjottuja mittataulukoita sarjottujen kaavojen pohjalta. • osaa laatia mitoituksia ja ohjeistuksia päällysvaatteista ja vaatteiden yksityiskohdista. • ymmärtää mallin mitoituksen oikeellisuuden ja ohjeistuksen tarkkuuden osaksi tuotteistamisen laadunhallintaa. • hahmottaa brändien mitoitus- ja ohjeistusten kirjoa.
Turvalisten lastenvaatteiden laadunhallinta KX00EE05	<p>Lasten vaatteiden turvallisuutta koskevat standardit. Lasten kehitysvaiheet, vartalon mitat, standardisoidut mittataulukot ja -kohteet. Kaavoitetaan ja sarjotaan mallien mukaisia lasten vaatteita. Ohjeistetaan ja mitoitetaan lastenvaatteita tuotantoon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunnistaa laadukkaan ja turvallisen eri ikä- ja kehitysvaiheeseen kuuluvan toimivan lastenvaateen. • tunnistaa ja huomioi lasten vaatteiden turvallisuuden lainsäädännön ja standardien pohjalta. • osaa hyödyntää lastenvaatteiden standardeja lasten vaatteiden valmistamisessa ja valmistuttamisessa.

		<ul style="list-style-type: none"> • osaa huomioida lapsen fyysisen ja motorisen kehityksen mallien kaavoittamisessa ja mitoittamisessa. • tuntee lasten kasvukäyrät ja vaatetuksen kokojärjestelmät. • tunnistaa lapsen vartalon mittakohteet ja hyödyntää taulukoituja mittoja tuotteiden kaavoittamisessa ja mitoittamisessa. • osaa laatia ohjeistuksen ja mitoituksen tuotteen valmistuttamiseen.
Toimitusketjun hallinta KX00EE14	<p>Logistiikan keskeiset käsitteet vaatetusalan erityispiirteet huomioiden. Logistiikan ja toimitusketjun hallinnan kustannusvaikutukset ja avainmittarit. Alihankinnan, maahantuonnin ja viennin keskeiset logistiset käsitteet, toimituslausekkeet. Toimitusketjujen integroituminen sekä toimitusketjun ja toiminnanohjausjärjestelmien periaatteet (ERP). Maahantuontiin liittyvä viranomaisvalvonta ja standardisoidut ehdot kansainvälisessä toimitusketjussa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • osaa määritellä logistiikan ja toimitusketjun hallinnan keskeiset käsitteet ja toiminnot kansainvälisessä toimintaympäristössä. • ymmärtää logistiikan merkityksen ja vaikutukset yrityksen kilpailukykyyn ja talouteen. • ymmärtää tullausta, maahantuontiin liittyvää valvontaa sekä vaatteisiin liittyviä standardisoituja ehtoja kansainvälisessä toimitusketjussa.
Vaatetusalan ja pukeutumisen historia KX00EE16	<p>Länsimaisen pukeutumisen historialliset yleisimmät tyylikaudet, niiden ilmeneminen ja kehittyminen Euroopassa. 1900-luvun muotitalot sekä 1900-luvun eurooppalaiset muotisuunnittelijat. Haute couture -ilmiön kehitys Euroopassa sekä suomalainen muotialonkiperinne. Vaatetusteollisuuden synty ja kehittyminen Suomessa. Suomen ja Euroopan pukeutumiskulttuurit ja -tavat. Pukeutuminen kommunikaatiovälineenä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa: pukeutumalla vaikuttaminen. Elämäntyyli ja pukeutuminen. Kulttuurittaustan vaikutus pukeutumiseen. Arvomaailma</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tuntee länsimaisen pukeutumiskulttuurin ja muodin historian vaiheet ja yleisimmät tyyliuuntauokset. • tietää vaatetusalan ja vaatetusteollisuuden kehityksen vaiheet. • ymmärtää pukeutumisen aseman osana kulttuuria. • osaa havaita pukeutumisen sosiaaliset ja kulttuuriset taustat ja erot. • ymmärtää pukeutumalla vaikuttamisen signaalien merkityksen

	pukeutumisen määrittäjänä. Vaatetusalan tulevaisuusvisioita	ihmisten välisessä viestintäjärjestelmässä ja • sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. • ymmärtää kulttuurien muutoshakuisuuden ja osaa tulkita muutoksiin vaikuttavia ilmiöitä pukeutumisessa. • osaa erotella eri kulttuurien pukeutumistapoja ja pystyy niiden perusteella suunnittelemaan tai tarjoamaan oikeanlaisia mallistoja erilaisille asiakasryhmille/kulttuureille
--	---	--

Asiavirheet on korjattu verkkoversioon:

Sivu 11

Tutkimusmetodologia otsikko vaihdetaan sanaksi tutkimusmenetelmät.

Sivu 30

Metropolia Ammattikorkeakoulun vaatetusalan tutkinto-ohjelman opintosuunnitelmat koostuvat 240 opintopisteestä. Vanhan opetussuunnitelman rakenne on seuraava. Pakollisia kursseja on 27 ja niistä muodostuu yhteensä 145 opintopistettä, joista 10 tulee innovaatioprojektista. Vaihtoehtoisia ammattiopintoja on 12, joista valitaan 25 opintopisteen verran kursseja. Vapaavalintaisia kursseja on valittava 15 opintopisteen verran. Vapaasti valittavia opintoja valitaan 10 opintopisteen verran. Työharjoittelusta muodostuu 30 opintopistettä. Opinnäytetyöstä muodostuu 15 opintopistettä.